

**Uusi jalostuksen tavoiteohjelma
01.01.2022 - 31.12.2026**

Československý vlčiak

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 25.9.2021

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 27.11.2021

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 14.12.2021

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	15
4. RODUN NYKYTILANNE.....	16
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	16
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	24
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	24
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	24
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	27
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	32
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	33
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	33
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	34
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	41
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	47
4.3.4 Lisääntyminen	47
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	48
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	48
4.4. Ulkomuoto	49
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	56
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	56
6.1 Jalostuksen tavoitteet	56
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	58
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet Yhdistys on pieni, joten sillä on rajalliset toimintaresurssit, mutta vastaavasti jäsenistössä on intohimoisia rodunharrastajia.	59
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	60
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	63
7. LÄHTEET	64
7.1 Kuvalähteet	66
8. LIITTEET	67

1. YHTEENVETO

Tämä on Československý vlčiak-ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma (JTO).

Jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on toimia rodun kasvattajien, harrastajien ja muiden siitä kiinnostuneiden tiedonlähteenä, sekä rodun kantaa eteenpäin vievänä oppaana, että koota yhteen saatavilla oleva oleellinen tieto rodusta, rodun taustoista ja jalostuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa tarvittavista taustatekijöistä sekä laatia pitkän tähtäimen suunnitelma rodun jalostukseen Suomessa. Jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on myös pohtia rodun nykytilannetta erilaisista näkökulmista sekä antaa tietoa myös ulkopuolelle rodun tilasta sekä rotuyhdistyksen toiminnasta ja sen kyvystä hoitaa sille uskottua tehtävää.

Rodun tärkein voimavara on vastuulliset kasvattajat ja harrastajat, joiden tulee päivittää, hankkia, ja jakaa oikeanlaista infoa sekä faktatietoa rodusta. Oikeanlaisten kotien löytäminen on ensiarvoisen tärkeää rodun tulevaisuuden kannalta. Tiedottaminen, tutkiminen ja avoimuus ovat tärkeimpiä työkaluja rodun hyvinvoinnin ylläpitoon.

Rodun jalostuksella tarkoitetaan suunnitelluilla parituksilla ja määrätietoisella valinnalla aikaansaattua kannan tason säilyttämistä ennallaan tai sen parantamista. Jalostuspohjan pitäminen mahdollisimman laajana on yksi tärkeimpiä lähtökohtia. Korkeaa sukusiitosastetta tulee välttää. Ohjelman avulla voidaan ohjata rodun kehitystä määrätietoisesti ja vaadittavan pitkäjänteisesti. Eräs tärkeimpiä tavoitteita on saada kaikki rodun kasvattajat ja harrastajat tuntemaan Československý vlčiak-rodumääritelmä ja rodun tilanne, tiedostamaan rotua uhkaavat terveysongelmat, sekä ymmärtämään omien jalostusvalintojensa merkitys československý vlčiak – kannalle. Yleisenä suosituksena voidaan sanoa, että koiran terveyttä tulisi tarkastella kokonaisuutena. Ei tule käyttää jalostukseen koiraa, jolla on useita vikoja, vaikka mikään yksittäinen vika ei olisikaan erityisen vaikea-asteinen. Ei myöskään tulisi yhdistää koiria, joilla on molemmilla lieväasteisia vikoja vaikkakin kyse olisi eri sairauksista.

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Československý vlčiak näyttää sudelta, sillä se on pitkä ja kevyt, mutta vahva. Sen suora, tiheä turkki on sudenharmaa tyypillisellä vaalealla maskilla. Se tarkkailee sinua luottavaisesti vaaleilla, vinosti asettuneilla silmillään. Sen ei tarvitse valvoa omistajansa tekemisiä, koska se tietää tarkalleen joka hetki, missä isäntä on ja mitä hän tekee. Se kiinnittää mieluummin huomion ympäristöönsä, ja se onkin äärettömän tarkkaavainen. Československý vlčiak voi juosta helposti 100 kilometriä jopa 12 kilometrin tuntivauhdilla. Sillä on uskomaton suuntavaisto ja valonnopeat reaktiot. Ilman jälkiä sitä on vaikea, miltei mahdoton seurata. Se ei välitä, satoi tai pakasti, oli yö tai päivä. Sen halutessa jotain, sitä ei estä mikään.

Československý vlčiak:in kuuluu olla eloisa, erittäin toimielias, oppivainen ja reaktioissaan nopea. Peloton, rohkea ja epäluuloinen sekä erittäin uskollinen isännälleen. Československý vlčiak on jalostettu olemaan sitkeä ja kestävä. Näistä ominaisuuksista tulee huolehtia rodun erityistä alkuperää arvostaen vaikkei koiria enää alkuperäisessä käyttötarkoituksessa käytetäkään.

“Československý vlčiak rakennel sekä turkki mukailevat sutta. Alaraja korkeudessa on nartuilla 60 cm ja uroksilla 65 cm. Ylärajaa ei ole. Rakennel on lähes suorakulmainen. Korkeuden ja pituuden suhde on 9:10 tai vähemmän. Karvan väri vaihtelee keltaharmaasta hopeanharmaaseen vaalealla maskilla. Turkki on suora, tiheä ja tiivis. Československý vlčiak on tyypillinen sitkeä ravaaja. Liikkeet ovat kevyet ja harmoniset, askel on pitkä. Rotua tehtäessä koirien kestävyys testattiin. Československý vlčiak ei sovi kaikille kokeneillekaan koiraihmisille. Se on äärimmäisen aktiivinen koira, joka tarvitsee oikean ympäristön ja määrätietoisen ohjaajan. Československý vlčiak:n pennun sosiaalistaminen on työlästä, mutta antoisaa. Pentu on totutettava kaikkeen, välittömästi, sen muutettua luoksesi. Československý vlčiak on leikkisä ja temperamenttinen - se oppii helposti ja sen käytös on aina hyvin tarkoituksenmukaista. Se tarvitsee todellisen motivaation koulutukseen. Rodulla on erinomaiset vaistot ja erittäin hyvä jälkityöskentely. Československý vlčiak ei kuulu sellaisiin koiriin, jotka kevein mielin vaihtelevat omistajiansa. Se ei hevin unohda asioita eikä myöskään totu helposti uuteen mikä loppujen lopuksi onkin syynä siihen miksi se ei ole koskaan kotiutunut armeijan varuskuntiin missä se alun perin jalostettiin. Se ei ole onnistunut pääsemään yli sen ympärillä alituisen tapahtuvista ihmisten vaihdoksista ja vieraan kädessä se menetti työkykynsä. Armeija ei ole československý vlčiak:lle soveltuva ja siksi se onkin siirtynyt siviileille.” (kirjasta Československý vlčak, Karel Hartl / Jindřich Jedlička)

Rodun käyttötarkoitus

Nykyinen rotumääritelmän mukainen käyttötarkoitus on työkoira. Alkuperäinen käyttötarkoitus on rajavartiokoira, armeijan työ- ja käyttökoira. Nykypäivänä československý vlčiak on harrastus- sekä seurakoira.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Ei toivottujen luonteenpiirteiden omaavien yksilöiden karsiminen jalostuskäytöstä. Ei toivottuja luonteenpiirteitä ovat esimerkiksi: - Liiallinen arkuus - Heikko hermorakenne - Hallitsematon aggressiivisuus Tavoitteena on ylläpitää rotu terveenä, toimintakykyisenä ja psyykeltään vahvana.	- Arkoja tai vihaisia koiria ei saa käyttää jalostukseen. Lisätään erityisesti jalostukseen käytettävien koirien käyntimäärää Kennelliiton jalostustarkastuksissa, jonka käyttäytymisosoite soveltuu rodun luonteen ja käyttäytymisen arviointiin hyvin. Pyritään järjestämään rotuun liittyviä luentoja harrastajille ja kasvattajille.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Perinnöllisten sairauksien vähentäminen. Tiedon lisääminen perinnöllisten sairauksien osalta. Tiedon kerääminen rodun terveystilanteesta.	- PEVISA-ohjelma astuu voimaan. - Lisätään terveystutkimusten ja DNA-testien määrää jalostukseen käytettävillä koirilla. Kannustetaan myös "kotikoirien" tutkimista. Pyritään järjestämään rotuun liittyviä luentoja harrastajille ja kasvattajille.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pyritään säilyttämään nykytilanne. Laaditaan säännöllisesti kyselyjä kasvattajille lisääntymiskäyttäytymiseen, synnytyksiin sekä emon hoivakäyttäytymiseen liittyen. Näillä toimilla tarkkaillaan rodun tilannetta myös jatkossa.	Keisarileikkua koiraa ei tulisi käyttää uudelleen jalostukseen. Astumisongelmien ilmetessä koiraa ei tule keinosiementää. Ensimmäinen astutus tulisi aina olla luonnollinen.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Terveen alkuperäisen rodunomaisen rakenteen sekä toiminnallisen liikkeen säilyttäminen.	Jalostussuositus: näyttelystä vähintään EH tai kennelliiton jalostustarkastus kokonaisarvio EH. Pyritään järjestämään SKL jalostustarkastuksia tarvittaessa. Pyritään järjestämään rotuun liittyviä luentoja harrastajille ja kasvattajille.

Käyttöomaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pyritään säilyttämään rodun alkukantaisuus, kestävyys, rohkeus, aktiivisuus ja oppimiskyky.	Rotu on listattu FCI:n työkoiralistalle, ja siksi sillä on palveluskoiraoikeudet, vaikkakaan se ei erityislaatuutensa vuoksi ihan perinteinen palvelus/työkoira olekaan. Kannustetaan harrastamaan monipuolisesti. Rodun kestävyyskokeeksi soveltuu esim. AD-koe.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pyritään laajentamaan jalostuspohjaa.	Hyödynnetään tuontispermaa sekä tuontikoiria jalostuksessa. Pyritään neuvomaan ja auttamaan tuontikoirien valinnassa.

Tuontikoirilta Suomen kennelliitto vaatii 1.1.2020 jälkeen DNA-tunnisteen rekisteröintiä varten.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Kaikki 1.1.2020 jälkeen syntyneet československý vlčák pentueet tulee polveutumismäärittää Suomessa.

PEVISA:

Pentujen vanhemmista pitää olla ennen astutusta annettu lonkkakuvauslausunto, kyynärkuvauslausunto, sekä LTV-lausunto. Kuvausalaikäraja 12kk.

Toisella vanhemmista tulee olla DM geenitestaustulos tuloksella DM N/N.

Lonkkakuvaustuloksen D saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa.

Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 2 ja kyynärkuvaustuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen kanssa.

Vähintään toisella vanhemmista on oltava geenitestaustulos SKL:n hyväksymästä laboratorion tuloksella vapaa DM:n (degeneratiivinen myelopatia) osalta (DM N/N).

Oireetonta DM-sairaudelle altistavaa geeniä (DM DM/DM) kantavaa saa käyttää jalostukseen.

Koiran astutusiän alaraja 18 kk.

Rotukohtainen erityisehto: ulkomaalaisilta koirilta ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (2 pentuetta), mikäli toisella osapuolella on viralliset tulokset HD A tai B ja ED 0/0.

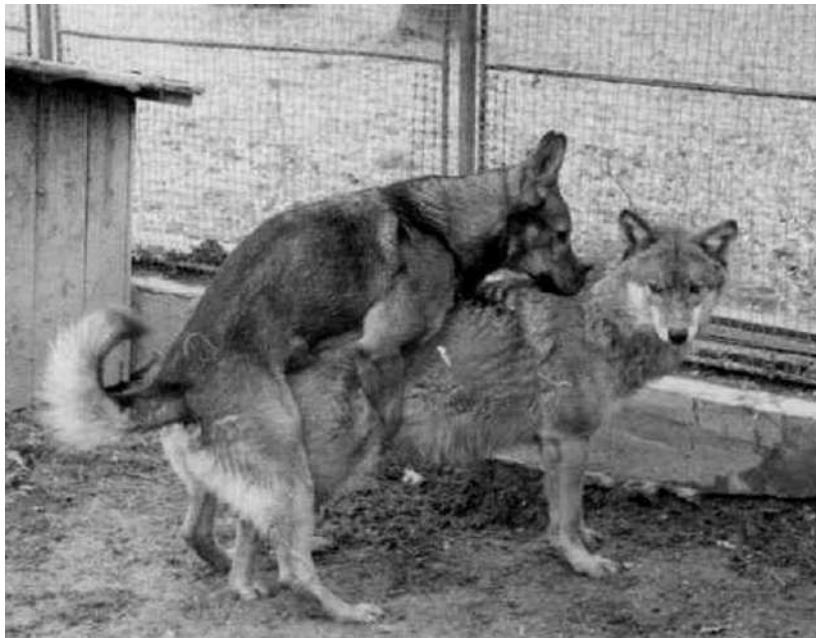
2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Alkuperäisenä tarkoituksena oli pelkästään osoittaa kokeellisesti, oliko mahdollista parantaa rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien koirien terveydentilaa, kestävyyttä ja sitkeyttä risteyttämällä niihin suttu. Hybridikokeiden ehdottomana tarkoituksena oli saavuttaa koirien kouluttamisen kannalta hyvä oppimiskyky ja parantaa myös niiden hyötykäyttöä. Niiden ulkonäkö tai ruumiinrakenne oli tärkeää pelkästään silloin, kun ne liittyivät koirien kestävyys- ja yleiskuntoon. Vaatimukset aloittaa uuden rodun kehittäminen kasvoi. Koiran ulkonäkö ja sen ulkoiset piirteet eivät olleet enää merkityksellisiä. Aiemmat suden ja saksanpaimenkoiran väliset risteymät sekapiirteineen alkoivat vähitellen antaa tilaa yksilöille, joilla suden piirteet olivat hallitsevia. Československý vlčák:n esikuvana on aina ollut ja tulee olemaan kaikkien koirien esi-isä, susi. Myös koiran mukautumis- ja muuntautumiskyky ovat ohjenuorana. Sen tähden myös rotumääritelmä edellyttää jopa tietynväristä karvapeitettä, mutta antaa rodulle silti liikkumavaraa ja mahdollistaa näin sen laajemman kasvatuksen myös jatkossa vaarantamatta kuitenkaan rodun terveyttä. Československý vlčák jalostettiin rajavartiolaitoksen palveluskoiraksi. Rodun hyvinä ominaisuuksina voidaan pitää sen hyvin itsenäistä ja aktiivista luonnetta sekä temperamenttia.

Ensimmäinen hybridipentue syntyi Libejovicen rajavartioaseman kennelissä 26.05.1958. Hybridien anatomiset ja fysiologiset erot suhteessa niiden vanhempiin kartoitettiin huolellisesti. Samoin myös niiden käyttökelpoisuus koulutettaviksi sekä vilkkausaste ja kestävyys. Tietyt yksilöt valittiin edelleen risteytettäväksi sellaisten saksanpaimenkoirien kanssa, jotka eivät olleet niiden sukulaisia. Vuosina 1964-1965 julkaistiin myös toinen roturisteytystutkimus. Ensimmäisen československý vlčiakin rotumääritelmän loi Ing. Karel Hartl vuonna 1966. Tuolloin maailmassa oli vain neljä ensimmäisen linjan hybridisukupolvea, jotka olivat lähtöisin naarassusi Britasta ja saksanpaimenkoira uros Cézarista. Niiden lisäksi oli vielä kaksi toisen linjan sukupolvea samasta sudesta ja saksanpaimenkoira Kurtista. Silloiset SVAZARM (armeijan työntekijöiden liitto) ja Tšekkoslovakian pieneläinten kasvattajien liitto CsSCHDZ eivät kuitenkaan hyväksyneet hakemusta rodun hyväksymiseksi rekisteröitäväksi rotukirjaan vedoten näiden koirien vähäiseen lukumäärään. Seuraava risteytys tehtiin vuonna 1968 eräässä Bychorylaisessa kennelissä. Tuolloin risteytettiin Argo niminen urossusi ja kansallisten turvallisuusjoukkojen saksanpaimenkoira narttu Asta. Samassa kennelissä kasvatettiin myös saman linjan toinen hybridisukupolvi. Linjojen välisiä hybridejä alettiin merkitä lyhenteellä CV = Český vlčák. Kuitenkaan edes vuonna 1970 niitä ei merkitty rotukirjaan, vaikka tuolloin siviilikasvattajilla oli jo 56 hybridiä ja palveluskäytössä oli lisäksi yli 100 yksilöä. Československý vlčiak jalostus jatkui 1970-luvulla lähinnä Malackyn tuntumassa sijaitsevassa koiria jalostavassa yksikössä, joka toimi rajavartiolaitoksen Bratislavan joukko-osaston yhteydessä. Siellä astutettavina olivat vuonna 1974 rajavartiolaitoksen kolmannen sukupolven hybridinarttu Xela z Pohraniční stráže ja neljännen sukupolven hybridinarttu Urta z Pohraniční stráže, jotka astuivat kolmas susi nimeltään Šarik. Tšekkoslovakian kennelliitto antoi vuonna 1981 perustaa československý vlčiak -kasvattajien yhdistyksen ja kasvatettavia yksilöitä alettiin merkitä rotukirjaan. Vahinko vain, että Libejovicen kennelistä yksityiskasvattajien hoidettaviksi päätyneet koirat olivat ehtineet tulla jo vanhoiksi, tai kuolla ennen kuin niitä alettiin merkitä rotukirjaan. Koirien siviilikasvatus jatkui nimenomaan Slovakiaan vietyjen koirien ansiosta.

Kuva 1. Naarassusi Brita ja saksanpaimenkoira uros César z Březového háje

Mikä on rodun alkuperä ja kuka on tämän idean isä, keksien risteyttää saksanpaimenkoiran ja suden? On tarpeellista palata vuoteen 1955 kun ing. Karel Hartl alkoi työskennellä idean kanssa rajavartion kennelissä Libejovicessa. Ensimmäiset yritykset astuttaa naarassusi Brita valitulla saksanpaimenkoirauroksella eivät olleet onnistuneita. Koira piti vaihtaa toiseen. Ensimmäiset mainitsemisen arvoiset hybridit syntyivät 1958 - risteyttäen uros saksanpaimenkoira César z Březového háje ja naarassusi.

Anatomiset ja fysiologiset erot hybridien ja näiden vanhempien välillä muodostuivat seikkaperäisesti. Pentujen koulutuskapasiteettia, aktiivisuutta ja sitkeyttä testattiin. Valitut yksilöt astutettiin uudestaan erisukuisella saksanpaimenkoiralla. Tämän yhdistelmän (toinen sukupolvi) pennut olivat jo koulutettavissa, jos ne otettiin pois kenneleistä ja kasvatettiin erillään. Hybridit sukupolvista F3 ja F4 olivat yleisesti armeijan käytössä.

Naarassusi Brita astutettiin myös saksanpaimenkoirauros Kurt z Václavky:llä. Tästä syntyi ensimmäinen toisen linjan hybridipentue. Kolmas linjaus syntyi myös Tšekkoslovakiassa, sen kantaisänä oli susi Argo ja naaras saksanpaimenkoira Asta z. SNB. Pentue syntyi poliisikennelissä Bychoryssä 1968. Hybrideillä alettiin käyttämään nimilyhennystä CV. Kolmas susi, Šarik, kasvatti jalostuspohjaa Malackyssä astumalla naarashybridin Xela z Pohraniční stráže (F3) ja CV naaraan Urta z Pohraniční stráže vuonna 1974. Nimi CV muuttui pikkuhiljaa CsV:ksi (československý vlčák), nimellä, jolla rotu myöhemmin myös rekisteröitiin. Viimeinen geenipohjan laajennus rodussa tehtiin 1983 kun saksanpaimenkoira uros Bojar vom Schotterhof astui naarassusi Lejdyn mistä syntyi Kazan z Pohraniční stráže (F1).

Alusta asti československý vlčákit olivat "siviilikasvattajien" käsissä, vaikka kenneljärjestö Tšekkoslovakiassa kieltäytyi kaikista Ing. Karel Hartlin yrityksistä hankkia tunnustus rodulle kasvattajakerholta ja rekisteröidä pennut virallisesti. Tapaamista kasvattajakerhon kanssa ei pidetty ennen kuin vuonna 1982 Brnossa. Samana vuonna rekisteröitiin ensimmäiset 43 pentua Prahan kennelliiton viralliseen rekisteriin. FCI rekisteröi rotumääritelmän 1989 Helsingissä numerolle 332. Rotua esiteltiin Tšekkoslovakialle, joka ei antanut vain nimeä rodulle, vaan on myös sen alkuperämaa. Československý vlčák on käyttökoira ja kuuluu siten FCI:n ryhmään 1.

Československý vlčiak on jalostettu työskentelemään itsenäisesti ilman ihmistä. Rodun jalostus on aloitettu 1950-luvulla armeijassa. Rodusta kehitettiin "saksanpaimenkoiran parempaa versiota" niin kestävyiden, kuin terveydenkin suhteen, ja tässä onnistuttiin yli odotusten risteyttämällä saksanpaimenkoira ja susi. Kun kello soi, erinomaisen fyysikan omaavat koirat laskettiin irti rajavyöhykkeelle. Koirat kykenivät niin jäljestämään, kuin myös pysäyttämään mahdollisen rajaloikkarin ilman ihmisen apua. Jalostusvalinnoissa itsenäisyys, kovuus, ja jonkinasteinen koulutettavuus oli tärkeää.

Karel Hartl (s. 14.08.1924-) ja František Rosík (s. 23. 11. 1927 – k. 1.7.2015) olivat yhdessä rodun perustajia. Hartl keksi ajatuksen parantaa saksanpaimenkoiran ominaisuuksia sekä terveyttä. Häntä kiinnosti lähinnä, kuinka palauttaa saksanpaimenkoiraan suden kestävyys ja suorituskyky. Rosíkilla, jonka rodun harrastajat tunsivat isoisäksi, oli ajatus kehittää uusi rotu kansainvälisesti tunnustetuksi. *"Muistan päivän, jolloin elämäni muuttui dramaattisesti, kesällä 1958, kun Karel Hartl tuli Šamorínin kenneliin ja toi sylissään seitsemän viikon ikäisen narttupennun, Brita - sudesta ja saksanpaimenkoira Cézár z Březového hájesta, pentue oli syntynyt kennelissä Libějovicen rajavartiolaitoksella."* - František Rosík

Kuva 2. Bonitace ČSV František Rosík, Jozef Sopuch, Ing. Karel Hartl, vuonna 1984

Kuva 3. František Rosík Kuva 4. Ing. Karel Hartl (08/2019)

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Československý vlčiak kasvattajien yhdistys perustettiin Brnossa 20.03.1982 se oli valtakunnallinen järjestö, jonka toimipiste sijaitsi Prahassa ja kuului Tšekkoslovakian kennelliittoon. Sen perustamiskokouksessa hyväksyttiin mm. rodun nimeksi československý vlčák. Tämän lisäksi se valtuutti erillisen toimikunnan laatimaan rodun arvostelukriteerit, määrittämään myös sen kasvattamista koskevat periaatteet, sekä laatimaan pitkän aikavälin jalostussuunnitelmat. Yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin Majuri Frantisek Rosik (1927-2015) ja rodun jalostuksen ykkösasiantuntijaksi Karel Hartl. Tämän jälkeen perustettiin myös Slovakian vastaava yhdistys, jonka käytettävissä oli suurin osa armeijasta lähtöisin olevia jalostuskoiria, ja sen tähden siinä on myös enemmän jäseniä.

Pian tämän jälkeen rodun jalostus kohtasi huomattavia ongelmia, kun slovakialaiset kasvattajat päättivät puheenjohtajansa johdolla olla noudattamatta Hartlin laatimaa jalostussuunnitelmaa. Yhdistyksen toiminnan alkuvuosina 1982-1983 Slovakiassa kasvatetuista pennuista 77% oli lähtöisin samasta isästä eli rajavartiolaitoksen Rep z Pohraniční stráže (F3) uroksesta. Sama tilanne jatkui Slovakiassa, sillä viiden seuraavan vuoden aikana 90% kasvatetuista koirista oli sukua edellä mainitulle urokselle ja 83% koirista oli sille läheistä sukua.

Tšekkiläisten rodun kasvattajien oli työlästä ylläpitää rodun luonnollista jatkuvuutta ja varjella sitä geenipoolin heikkenemiseltä, sillä rodun edustajia oli lukumäärältään vähän. Tilannetta helpotti kuitenkin myös saksanpaimenkoira uros Bojar von Schottenhofin ja Prahän Hlubokan eläintarhan naarassusi Lejdyn kanssa tehty risteytys. Se tehtiin jälleen Libejovicen rajavartioaseman kennelissä vuonna 1983. Tästä risteytyksestä syntynyttä, rajavartiolaitokselle kuulunutta hybridi Kazania käytettiin vuonna 1985 joitakin kertoja československý vlčiak rodun jalostuksessa. Rodun syntyvaiheissa käytettiin siis ensimmäisten 25 vuoden aikana neljää karpaattiensutta, jotka olivat Brita, Argo, Šarik ja Lejdy.

Vaikka rotua kasvatettiin Bohemiassa ja Moraviassa yhdistyksen perustamisesta seuranneina vuosina vähemmän kuin Slovakiassa, siellä käytettiin myös vähemmän sukusiitosta, mikä tapahtui rodun nopeamman kehittymisen kustannuksella. Määrän kasvu oli hyvin merkittävää FCI:n hyväksyessä československý vlčiak:n omaksi rodukseen. Aloitteita rodun hyväksymiseksi oli tehty yhteistyössä Tšekkoslovakian kennelliiton kasvattajien keskusosaston kanssa, missä Ing. Jan Findejs oli ollut hankkeen vankkumaton kannattaja. FCI rotumääritelmäkomitea puolsi československý vlčiak:n hyväksymistä omaksi rodukseen vuonna 1988. Kun huomautukset ja välttämättömät muutokset rotumääritelmään oli tehty, jäljellä oli enää pieni muodollisuus eli FCI:n yleiskokouksen jäsenmaiden kesken tehtävä äänestys. Ansio myönteisestä lopputuloksesta kuuluu hakemuksen puolesta puhuneelle FCI:n tšekkiläiselle edustajalle luonnontieteiden tohtori Petr Dvorakille. Československý vlčiak rotumääritelmä hyväksyttiin 13.06.1989 Helsingissä ja se merkittiin FCI rotuluetteloon 28.04.1994 numerolla 332. Československý

vlčiak kuuluu nykyään FCI -rotuluokituksessa 1 ryhmään, alkuperämaana Tšekkoslovakia. Vaikka rotumääritelmän hyväksymisestä on kulunut jo aikaa, rodusta käydään yhä keskustelua. Rotu on kuitenkin yhä elinvoimainen ja täyttää ankarimmatkin vaatimukset. Päävastuun rodun säilyttämisestä kantaa nykyään Slovakia. Bohemian ja Moravian sekä Slovakian kennelliitot sopivat Tšekkoslovakian jaon jälkeen, että 04.07.1993 lähtien rodun suojelu kuuluu Slovakian kennelliitolle.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Hollantilainen saarlooswolfhond (FCI), italialainen lupo Italiano ja venäläinen volkosob (Волкособ)

Eri linjat

Rotu ei ole jakautunut käyttö- tai näyttölinjoihin.

Sukulinjat voi eritellä seuraavasti:

1. Libejovicen rajavartioasema 1958, susi Brita saksanpaimenkoira Cézar z Březového háje
2. Libejovicen rajavartioasema 1960, susi Brita ja saksanpaimenkoira Kurt z Václavky
3. Bychoryn poliisi 1968, susi Argo ja saksanpaimenkoira Asta z SNB (rajavartiolaitos)
4. Malackyn rajavartioasema 1974, susi Šarik ja Xela z Pohraniční stráže (F3) ja Urta z Pohraniční stráže (F4)
5. Libejovicen rajavartioasema 1983, susi Lejdy ja saksanpaimenkoira Bojar vom Schotterhof

Sukulinjat (liite 1)

Historiallisia kuvia rodun kehityksestä

Kuva 5: Berta z Pohraniční stráže (F1) Syntyntyt 26.5.1958 (Susi Brita X saksanpaimenkoira Cézár z Březového háje)

Kuva 6: Bety z Pohraniční stráže (F1). Syntyntyt 26.5.1958 (Susi Brita X saksanpaimenkoira Cézár z Březového háje)

WWW.WOLFDOGS.FI

Kuva 7: Old z Pohraniční stráže (F2), (Saksanpaimenkoira Hasso zo Šamorína x Berta z Pohraniční stráže (F1)) Syntynyt 20.2.1960

Kuva 8: Kolmannen sukulinjan Irza z Pohraniční stráže (F3-F4) syntynyt 28.5.1977.

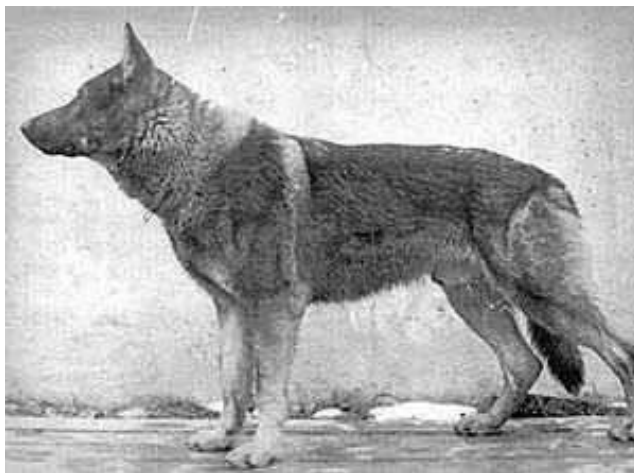
Nuk z Pohraničnej stráže

Kuva 9: Kuvassa yo. koiran jälkeläinen Nuk z Pohraniční stráže syntynyt 17.09.1979.

Kuva 10-11: Eida z Pohraniční stráže F1 neljännestä sukulinjasta syntynyt 13.5.1974. (Susi Šarik x Urta z Pohraniční stráže F4)

Viereinen kuva Afír z Pohraniční stráže oli saksanpaimenkoiran Amor z dvora Ker-Pal CS ja Eida z Pohraniční strážén (F1) jälkeläinen eli F2 syntynyt 23.2.1976

Kuva 12: Kazan z Pohraniční stráže (F1) syntynyt 28.04.1983 on viidennestä sukulinjasta eli susi Lejdystá ja saksanpaimenkoira Bojar vom Schotterhof:ista.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäinen československý vlčiak rekisteröitiin Suomeen v. 1999 Molly hlas divočiny. Vuosina 1999-2001 rekisteröitiin tuontikoiria yhteensä 6, joista 4 urosta ja 2 narttua, kaikki Tšekistä. Tammikuussa 2002 syntyi ensimmäinen pentue. Molly hlas divočiny ja Ink WolfSirius z Molu es pentueessa oli 8 pentua, 4 urosta ja 4 narttua. Kaiken kaikkiaan vuosina 2002-2020 on syntynyt 47 pentuetta. Suomessa on syntynyt 261 pentua ja on rekisteröity vuosina 1999-2020 yhteensä 316 rodun edustajaa.

Kasvatustyö Suomessa on ollut pienimuotoista. Pentueita on rekisteröity alle viisi vuosittain. Yhteensä kasvattajia vuosina 2002-2020 on ollut 11, joista neljällä on ollut enemmän kuin kaksi pentuetta.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Ensimmäinen yhdistys, Suomen Československý vlčak ry, perustettiin vuonna 2001. Näihin aikoihin koiria oli Suomessa vain muutamia. Pian alkoi "kentältä" kuulua toiveita kahden samantyyppisen rodun liittämisestä yhteiseen yhdistykseen, ja näin sai alkunsa WolfDogs ry, joka toimii yhdistyksenä československý vlčiakeille sekä saarlooswolfhondeille.

WolfDogs ry on rekisteröity patentti- ja rekisterihallitukseen 15.12.2004 yhdistysrekisterinumerolla 190.654. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja ohjata rotujen (československý vlčak & saarlooswolfhond) jalostusta, kasvatusta, maahantuontia ja käyttöä maassamme, sekä toimia aatteellisena järjestönä jäsenten kesken näiden koiraharrastuksen edistämiseksi. Lisäksi tehdä valistustyötä rotujen tunnetuksi tekemiseksi, sekä edistää koiramyönteistä asennetta yleisön keskuudessa antamalla asiallista ja oikeaa tietoa rodusta. WolfDogs ry tekee rotua tunnetuksi ylläpitämällä yhdistyksen www-sivuja, järjestämällä keskustelu- ja koulutustilaisuuksia sekä jäsenistölle, että ulkomuototuomareille ja järjestämällä kursseja, leirejä ja kokeita. WolfDogs ry pyrkii tukemaan taloudellisesti jäsentensä koirien virallisia terveystuloksia. WolfDogs ry on toiminut aktiivisesti sen perustamisesta lähtien, ja järjestänyt esimerkiksi leirejä vuosittain. Yhdistyksen kotisivut löytyvät osoitteesta www.wolfdogs.fi

Wolfdogs ry:n hallituksen jäsenet keräävät ja tilastoivat tietoa rodun terveydestä, järjestävät jalostustarkastuksia sekä pyydettyä antavat jalostusneuvoja ja -suosituksia rotumme kasvattajille.

Edustaessaan näin harvalukuista rotua, WolfDogs ry:n yksi haastavimmista tehtävistä on huolehtia rodun jalostuspohjan säilyttämisestä ja laajentamisesta. Tämä tuleekin vaatimaan yhdistykseltä panostusta kasvattajien yhteistyön tiivistämisen ja kouluttamisen muodossa tulevina vuosina. Yhdistyksen pyrkimyksenä on huolehtia rodunomaisen luonteen sekä ulkomuodon säilymisestä ja riittävästä geneettisestä vaihtelusta. Yhdistys pyrkii lisäämään ja parantamaan muiden maiden välistä tiedonkulkua ja yhteistyötä joka saralla.

Suomessa rotujärjestö on Suomen Seurakoirayhdistys. WolfDogs Ry toimii Suomen Seurakoirayhdistys ry:n (SSKY) alaisena československý vlčiakia edustavana rotuyhdistyksenä ja noudattaa sen, sekä Suomen Kennelliiton ohjeita ja sääntöjä.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

WolfDogs ry:n jäsenmäärä vuosina 2004-2020 on vaihdellut 20-40 jäsenen välillä.

Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus. Hallitukseen kuuluu vuosikokouksessa valitut puheenjohtaja ja kolme varsinaista, sekä yksi varajäsen. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan. Sihteeri ja rahastonhoitaja voidaan nimetä myös hallituksen ulkopuolelta. Hallitus voi tarvittaessa asettaa avukseen erityistehtävien hoitamista varten toimikuntia ja määrää niiden toimikauden. Toimikuntien jäsenten ei tarvitse olla hallituksen jäseniä.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunta perustettiin 2008. Asiantuntijoita konsultoidaan tarvittaessa. Jalostustoimikunta ohjaa jalostusta keräämällä tietoa roduista ja antamalla käytännön neuvontaa sitä pyydettyä. Yhdistyksen tavoitteena on, että jalostustoimikunnassa on Suomen kennelliiton jalostusneuvojan perus- sekä jatkokurssin käyneitä jäseniä. Yhdistys on kouluttanut jalostustoimikunnan jäseniä kustannuksellaan.

Jalostustoimikunta tekee yhteistyötä kasvattajien, ulkomaalaisten rotujärjestöjen ja muiden tarvittavien toimielimien kanssa.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013

Suomessa on rekisteröity vuosina 1999-2020 yhteensä 316 rodun edustajaa

Suomen kanta 2002-2020 on lähtöisin 27 uroksesta ja 28 nartusta. Näistä 6 urosta ja 13 narttua ovat Suomessa syntyneitä. Suomen československý vlčiak kanta perustuu tuonteihin, ja muutaman kasvattajan aktiiviseen kasvatustyöhön. Kanta voi hyvin koska jalostusyksilöitä tuodaan ulkomailta, mutta niitä tulisi käyttää nykyistä laajemmin, ettei rotua uhkaa sukusiitosasteen nousu tulevaisuudessa.

Tehdyt yhdistelmät ajalta 1999-2020 (KoiraNet 05/2021)

Uros	Narttu	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
BAJKAL TAJOMNÝ TULÁK	IKALA SPOD DUMBIERA	10	1	0	0	10	1
BARON SPOD DUMBIERA	WOLFSIRIUS SLEEPING STORM	13	2	0	0	13	2
	IKALA SPOD DUMBIERA	7	1	4	11	7	1
	ELYS SPOD DUMBIERA	6	1	1	4	6	1
BASIOR JANTAROWA WATAHA	TAABERNAKKELIN KATHERINE	2	1	0	0	2	1
BODY VLČÍ DÉMON	ELYS SPOD DUMBIERA	5	1	2	6	5	1
BONO Z HOLSTEJNA	ROCKS'N JEWELS AZURITE	4	1	0	0	4	1
BRUNO VERNY VOLK FOR ZODELLIN	WOLFTEAM'S DOOM DOMINA DUGI	13	2	1	2	13	2
CANYON DE MONTAGRIMO	D'SLAVIA DE LA LOUVE BLANCHE	9	1	0	0	9	1
CRAIG WILCZA SAGA	WOLFSIRIUS SAPHIRA	7	1	0	0	7	1
	CRYING WOLF 1996 FLO	5	1	0	0	5	1
	FOREVER WOLF BE MY WILDTHING	4	1	1	3	4	1
CRYING WOLF MEPHISTO	VENDETTA WOLFSIRIUS Z MOLU ES	17	2	3	9	17	2
DERRICK GREY STRÍPEK SNU	WITHOUT EAR SIRIUS Z MOLU ES	4	1	0	0	4	1
DREAM'WOLF DE LA LOUVE BLANCHE	BLAZY DE LA LOUVE BLANCHE	6	1	2	6	6	1
FOREVER WOLF ARCTIC HERO	WOLFSIRIUS SAPHIRA	5	1	0	0	5	1
FOREVER WOLF CATCH ME IF YOU CAN	CASTANJA Z LITAVSKÉ KOTLINY	3	1	0	0	3	1
GOLDEN EYE DE LA LOUVE BLANCHE	BLAZY DE LA LOUVE BLANCHE	7	1	1	4	7	1
INK WOLFSIRIUS Z MOLU ES	GINY OD UHOSTE	13	2	0	0	13	2
	MOLLY HLAS DIVOCINY	8	1	2	13	8	1
MARCO GREY STRÍPEK SNU	WOLFTEAM'S SENSAI SAMOS SAAGA	11	2	0	0	11	2
	MORGANA DEL ULTIMO BASTION	7	1	0	0	7	1
	CASTANJA Z LITAVSKÉ KOTLINY	2	1	0	0	2	1
MONSIEUR GRAND LOUP DE L'ANCIENNE TANNERIE	WOLFTEAM'S INTER CANEM ET LUPUM	8	2	0	0	8	2
	SUN GIFU EIVANNA	5	1	0	0	5	1
PYRY DE LA GRETOSA	UNNA LUPI SI NASCE	9	1	0	0	9	1
STAVANGER DE LOUBA-TAR	MOCCA-MILD V. RIJNECKER HOF	4	1	0	0	4	1
SUN GIFU DARK WOLFXING	SUN GIFU EIVANNA	35	5	6	32	35	5
TAABERNAKKELIN KOMET	ELYS SPOD DUMBIERA	5	2	0	0	5	2
TAABERNAKKELIN LEONARD	COBRA	2	1	0	0	2	1
VELASKES Z MOLU ES	SIVY SHALIMAR DE LOUBA-TAR	5	1	0	0	5	1
WOLFSIRIUS BELIEVE IN MIRACLES	WOLFSIRIUS DEAR ISLA	1	1	0	0	1	1
WOLFSIRIUS RIIDANKYLÄJÄ	WOLFSIRIUS QUEEN OF WOLVES	2	1	2	12	2	1
WOLFSIRIUS Z MOLU ES	SIVY SHALIMAR DE LOUBA-TAR	9	1	1	1	9	1
	WOLFSIRIUS DEAR ISLA	6	1	0	0	6	1
	GINY OD UHOSTE	2	1	1	2	2	1

Suomessa on syntynyt kennelnimettömiä pentueita 4 (05/2021). Vuonna 2011 – 9 pentua, vuonna 2015 – 7 pentua, vuonna 2016 – 6 pentua ja vuonna 2019 - 2 pentua.

Československý vlčiakilla on paljon pentueita, joista jälkeläisiä ei ole käytetty jalostukseen. Pentuja myydään paljon ulkomaille, joten joistain pentueista ei ole yhtään koiraa suomessa.

Rodun jalostus Suomessa on alkanut Tšekin ja Slovakian sukulinjoilla. Suomessa ensimmäisenä jalostukseen käytetyt koirat Molly Hlas divočiny ja Ink WolfSirius z Molu Es polveutuivat 6-7 polvessa susiin Šarik ja Brita. Nykyään jalostukseen käytettyjä koiria on tuotu useista eri maista.

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

Taulukko 06/2021

Vuositilasto – rekisteröinnit

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Pennut (kotimaiset)	12	12	10	22	22	19	26	19	24	16	24	21	5	8	
Tuonnit	1	1	8	3	2	2	1	1	3	8	1	7	5	4	
Rekisteröinnit yht.	13	13	18	25	24	21	27	20	27	24	25	28	10	12	
Pentueet	2	4	2	4	4	3	4	5	5	2	3	4	1	1	
Pentuekoko	6,0	3,0	5,0	5,5	5,5	6,3	6,5	3,8	4,8	8,0	8,0	5,2	5,0	8,0	
Kasvattajat	2	4	2	3	4	3	3	4	4	2	2	2	1	1	
jalostukseen käytetyt eri urokset															
- kaikki	2	4	2	2	4	3	4	5	5	2	3	4	1	1	
- kotimaiset		2			1	1	1	1	1						
- tuonnit	2	2	2	2	3	2	2	3	3	2	3	3	1	1	
- ulkomaiset	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 3 kk	3 v 2 kk	1 v 7 kk	1 v 10 kk	4 v	4 v 8 kk	5 v 8 kk	4 v 5 kk	1 v 7 kk	5 v 2 kk	3 v 4 kk	4 v 11 kk	5 v 3 kk	4 v 5 kk	
jalostukseen käytetyt eri nartut															
- kaikki	2	3	2	3	4	3	4	5	5	2	3	4	1	1	
- kotimaiset	1	2		3	2	1	1	3	1				1	1	
- tuonnit	1	1	2		2	2	3	2	4	2	3	4			
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 3 kk	3 v 7 kk	5 v 1 kk	4 v 8 kk	3 v 5 kk	5 v 5 kk	5 v 4 kk	4 v 9 kk	3 v 11 kk	2 v 1 kk	4 v 3 kk	3 v 11 kk	6 v 2 kk	5 v 4 kk	
Isoisät	4	7	4	5	8	6	8	9	10	4	6	7	2	2	
Isoäidit	4	7	4	5	8	6	8	10	10	4	5	6	2	2	
Sukusiitosprosentti	1,80%	2,72%	2,40%	1,68%	0,96%	1,68%	2,46%	1,58%	1,79%	1,19%	1,45%	2,18%	0,78%	0,78%	

Rekisteröintimäärät Suomessa

07/2021 mennessä rekisteröity 317kpl.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Koiria on tuotu 0-8 kpl vuosittain. Kokonaismäärä rekisteröidyissä tuonneissa vuosina 1999-2020 on 55 kpl. Näistä jalostukseen on käytetty 16 urosta ja 15 narttua. Suomeen on tuotu useita rodun edustajia, joita ei ole rekisteröity Suomen Kennelliittoon. Kasvattajien tulee pyrkiä kasvattamaan tehollista populaatiokokoa tekemällä mahdollisimman monipuolisia jalostusvalintoja ja hyödyntämään jalostuksessa monipuolisesti sellaisia uroksia ja narttuja, joilla ei aikaisemmin ole Suomessa jälkeläisiä.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Keskimääräinen jalostuskäytön ikä on ollut uroksilla sekä nartuilla n. 4.v.

Uusintayhdistelmät

Uusintayhdistelmät ovat pienelle populaatiolle haitallisia, koska ne kaventavat geenipoolia entisestään. Muutamia uusintayhdistelmiä Suomessa on tehty ja yksi yhdistelmä on uusittu jopa viisi kertaa.

Tehollinen populaatiokoko

Tehollinen populaatiokoko määrittää jalostuspohjan laajuutta. Mitä pienempi tehollinen populaatio on, sitä nopeammin sen keskimääräinen sukusiitosaste kasvaa ja geenit homotsygoituvat. Tällöin populaatiosta menetetään monia geenejä, mikä kaventaa jalostuspohjaa peruuttamattomasti. Lisäksi se alentaa populaation vastustuskykyä erilaisia uhkatekijöitä, kuten perinnöllisiä sairauksia, vastaan. Olisi suotavaa käyttää mahdollisimman monia perusvaatimukset täyttäviä yksilöitä, sekä uroksia, että narttuja jalostukseen tasaisesti ja välttää käyttämästä yhtä koiraa ”liikaa”.

Eniten käytetty uros Suomessa Sun Gifu Dark Wolfxing: Viisi pentuetta ja yhteensä 35 jälkeläistä. 16,99 % kannasta. Koiralla ei ole virallisia terveystuloksia.

Eniten käytetty narttu Suomessa Sun Gifu Eivanna: 6 pentuetta ja yhteensä 40 jälkeläistä. 19,42 % kannasta. Koiralla ei ole virallisia terveystuloksia.

Tehollinen populaatiokoko on pyrittävä pitämään mahdollisimman suurena. Yli 100 koiran tehollisessa populaatiossa sattuman aiheuttamat geenihäviöt tai toisaalta joidenkin geenien yleistyminen voidaan pitää kohtuullisella tasolla. Tämä edellyttäisi 50 eri uroksen tasapuolista käyttämistä 50 eri nartulle. Tällä hetkellä československý vlčiak on niin vähälukuinen ja kannaltaan suppea rotu, ettei ihannepopulaation kaltaiseen tilanteeseen ole mitään mahdollisuuksia päästä ainakaan Suomessa. Československý vlčiak -kasvattajien tuleekin pyrkiä kasvattamaan tehollista populaatiokokoa tekemällä mahdollisimman monipuolisia jalostusvalintoja ja hyödyntämään jalostuksessa monipuolisesti sellaisia uroksia ja narttuja, joilla ei aikaisemmin ole Suomessa jälkeläisiä.

Československý vlčiakkin populaatio on Suomessa niin pieni, että jalostaminen pelkästään suomalaisilla koirilla ei ole mahdollista, kasvattajien on välttämätöntä etsiä mahdollisimman erisukuisia koiria Euroopan populaatiosta jalostusvalintoja tehdessään.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai, sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettynä eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Rodun sukusiitosprosentit vaihtelevat kennelliiton jalostustietojärjestelmän avulla laskettuna 2002-2021 rekisteröityjen pentueiden kohdalla 0,00-7,03% neljällä sukupolvella. Keskimääräinen sukusiitosprosentti vuosina 1999-2021 pentueilla on 2,21 %. Suunnitellun pentueen sukusiitosaste tulisi tarkistaa etukäteen ja on käytettävä yhdistelmiä, joiden sukusiitosaste on alle 6,25 %. On huomioitava, että sukusiitosaste Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Sukusiitoksen kehitymissuunta on kuitenkin tärkeä.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

Jalostusurokset				Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	UROS	Syntymävuosi	Pentueita	Pentuja	%Osuus	kumulat%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	
1	SUN GIFU DARK WOLFING	2008	5	35	16,99%	17,00%	6	32	5	35	
2	MARCO GREY STRÍPEK SNÜ	2014	4	20	9,71%	27,00%	0	0	4	20	
3	CRAIG WILCZA SAGA	2015	3	16	7,77%	34,00%	1	3	4	17	
4	WOLFSIRIUS Z MOLU ES	2007	2	15	7,28%	42,00%	2	3	3	17	
5	BRUNO VERNY VOLK FOR ZODELLIN	2013	2	13	6,31%	48,00%	1	2	2	13	
6	MONSIEUR GRAND LOUP DE L'ANCIENNE TANNERIE	2016	3	13	6,31%	54,00%	0	0	3	13	
7	BAJKAL TAJOMNÝ TULÁK	2008	1	10	4,85%	59,00%	0	0	1	10	
8	CRYING WOLF MEPHISTO	2004	1	9	4,37%	64,00%	3	9	2	17	
9	CANYON DE MONTAGRIMO	2007	1	9	4,37%	68,00%	0	0	1	9	
10	PYRY DE LA GRETOSA	2017	1	9	4,37%	72,00%	0	0	1	9	
11	BARON SPOD DUMBIERA	2002	1	7	3,40%	76,00%	7	17	4	26	
12	GOLDEN EYE DE LA LOUVE BLANCHE	2011	1	7	3,40%	79,00%	1	4	1	7	
13	DREAM WOLF DE LA LOUVE BLANCHE	2008	1	6	2,91%	82,00%	2	6	1	6	
14	FOREVER WOLF ARCTIC HERO	2010	1	5	2,43%	84,00%	0	0	1	5	
15	BODY VLČÍ DÉMON	2010	1	5	2,43%	87,00%	2	6	1	5	
16	TAABERNAKKELIN KOMET	2011	2	5	2,43%	89,00%	0	0	2	5	
17	DERRICK GREY STRÍPEK SNU	2011	1	4	1,94%	91,00%	0	0	1	4	
18	STAVANGER DE LOUBA-TAR	2007	1	4	1,94%	93,00%	0	0	1	4	
19	BONO Z HOLSTJENA	2007	1	4	1,94%	95,00%	0	0	1	4	
20	FOREVER WOLF CATCH ME IF YOU CAN	2017	1	3	1,46%	97,00%	0	0	1	3	

6 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

Jalostusnartut		Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Syntymävuosi	Pentueita	Pentuja	%Osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	SUN GIFU EIVANNA	2009	6	40	19,42%	6	32	6	40
2	IKALA SPOD DUMBIERA	2008	2	17	8,25%	4	11	2	17
3	BLAZY DE LA LOUVE BLANCHE	2006	2	13	6,31%	3	10	2	13
4	WOLFTEAM'S DOOM DOMINA DUGI	2011	2	13	6,31%	1	2	2	13
5	WOLFSIRIUS SAPHIRA	2013	2	12	5,83%	0	0	2	12
6	WOLFTEAM'S SENSAI SAMOS SAAGA	2012	2	11	5,34%	0	0	2	11
7	ELYS SPOD DUMBIERA	2005	3	10	4,85%	3	10	4	16
8	VENDETTA WOLFSIRIUS Z MOLU ES	2006	1	9	4,37%	3	9	2	17
9	SIVY SHALIMAR DE LOUBA-TAR	2003	1	9	4,37%	1	1	2	14
10	D'SLAVIA DE LA LOUVE BLANCHE	2008	1	9	4,37%	0	0	1	9
11	UNNA LUPI SI NASCE	2018	1	9	4,37%	0	0	1	9
12	WOLFTEAM'S INTER CANEM ET LUPUM	2013	2	8	3,88%	0	0	2	8
13	WOLFSIRIUS DEAR ISLA	2009	2	7	3,40%	0	0	2	7
14	MORGANA DEL ULTIMO BASTION	2015	1	7	3,40%	0	0	1	7
15	CASTANJA Z LITAVSKÉ KOTLINY	2016	2	5	2,43%	0	0	2	5
16	CRYING WOLF 1996 FLO	2015	1	5	2,43%	0	0	1	5
17	FOREVER WOLF BE MY WILDTHING	2011	1	4	1,94%	1	3	1	4
18	MOCCA-MILD V. RIJNECKER HOF	2001	1	4	1,94%	0	0	1	4
19	ROCKS'N JEWELS AZURITE	2009	1	4	1,94%	0	0	1	4
20	WITHOUT EAR SIRIUS Z MOLU ES	2007	1	4	1,94%	0	0	1	4

Jalostuskoirien käyttömäärät

Uroksia sekä narttuja on käytetty jalostukseen 1-6 kertaa. Suomessa ei ole näkyvissä matadorijalostusta, ainoastaan uusintayhdistelmät on havaittava ongelma. Matadorijalostus on yhden tai muutaman yksilön (ja niiden jälkeläisten) erityisen runsas käyttö jalostuksessa.

Euroopassa rodussa on käytetty matadorijalostusta muun muassa näyttelymenestyksen perusteella. Tällä haetaan tiettyä tyyppiä ja samalla tavalla uroksia käytettiin myös toistuvasti jalostukseen rodun kehitysvaiheessa. Urosten liiakäyttö kaventaa jalostuspohjaa ja geneettistä monimuotoisuutta. Suomessa kasvattajien tulee kiinnittää huomiota tuonteihin, tuoda erisukuisia ja geneettisesti mahdollisimman monimuotoisia koiria.

Seuraavissa kuvissa esiintyy rodun kehitykseen voimakkaasti vaikuttaneita koiria.

Kuva 13: Will Passo Del Lupo z Molu Es on rodun historiassa eniten käytetty jalostusuros. Will Passo Del Lupo z Molu Es on syntynyt Tsekeissä 13.10.2007, sen asuinpaikka on Italia, jälkeläismäärä on 278 pentua. 05/21

Kuva 14-15: Rep z Pohraniční stráže (F3). Syntynyt Slovakiassa 14.11.1979, jälkeläisiä 245. Tämä koira esiintyy nykypäivänä jokaisen Československý vlčák:in sukutaulussa.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Suomen jalostuspopulaatio perustuu suppeasti muutama linjaan, joka on huomioitava jalostuksessa, kasvattajien tulee kiinnittää huomiota jalostukseen käytettävien koirien suvuissa ja pyrkiä käyttämään erisukuisia koiria.

Sun Gifu Dark Wolf Xing on eniten käytetty uros Suomessa. Se on isä Wolfteam's Doom Domina Dugi:lle, joka on listalla neljänneksi käytetyin narttu, sekä Wolfteam's Sensai Samos Saagalle, joka on listalla kuudes eniten käytetyistä nartuista ja Wolfteam's Inter Canem Et Lupumille, joka on sijalla 12 eniten käytetyistä nartuista. 07/21

Marco Grey Stripek Snu on toisella sijalla eniten käytetyistä uroksista. Sillä ei ole toistaiseksi jalostukseen käytettyjä jälkeläisiä 07/21.

Craig Wilcza Saga on eniten käytettyjen urosten sijalla 3. Se on isä listalla olevalle urokselle sijalla 20. Forever Wolf Catch Me If You Can. 07/21

Sun Gifu Eivanna on eniten jalostukseen käytetty narttu Suomessa, se on emä Wolfteam's Doom Domina Dugi:lle, joka on listalla neljänneksi käytetyin narttu, sekä Wolfteam's Sensai Samos Saaga:lle, joka on listalla kuudenneksi eniten käytetty narttu sekä Wolfteam's Inter Canem Et Lupum:lle, joka on sijalla 12 listalla eniten käytetyistä nartuista. 07/21

Ikala Spod Dumbiera on eniten käytettyjen narttujen listan sijalla 2. ja on emä Taabernakkelin Kometille, joka on eniten käytetty uros listalla sijalla 16.

Blazy De La Louve Blanche on eniten käytettyjen narttujen listan sijalla 3, ja on emä Forever Wolf Arctic Herolle, joka on sijalla 14 eniten käytetyistä uroksista sekä emä Forever Wolf Be My Wildthing:lle joka on eniten käytettyjen narttujen sijalla 17.

Rodun populaatiot muissa maissa

Československý vlčák on harvalukuinen koko maailmassa. Rotua on rekisteröity koko sen historian aikana n. 40.000 yksilöä. Suurin populaatio on Italiassa.

registered dogs: **37360**

Italian dogs: **16724 (44,76%)**

male: **19200 (51.39%)**

female: **18148 (48.58%)**

foreign dogs: **20,636 (55.24%)**

07/21 clc-italia.it

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Rodun jalostuspohja Euroopassa on riittävän laaja ja sitä käytetään tehokkaasti. Suomessa kasvattajien tulee kiinnittää huomiota geenipoolin laajentamiseen.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Tällä hetkellä suomessa suurin jalostuspohjaa kaventava tekijä on uusintayhdistelmät, samansukuisten koirien määrän lisääminen ei paranna rodun jalostuspohjaa.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

PEVISA ohjelmassa ei ole jälkeläismäärään liittyviä ohjeita tai rajoituksia.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Eloisa, erittäin toimielias, hyvin kestävä, oppivainen ja reaktioissaan nopea. Peloton, rohkea ja epäluuloinen. Erittäin uskollinen isännälleen. Erilaisiin sääolosuhteisiin soveltuva ja monikäyttöinen. KÄYTTÖTARKOITUS: Työkoira

Hylkäävät virheet: vihaisuus tai liiallinen arkuus, selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen sekä käytöshäiriöt ja luonneviat.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Yleisesti Československý vlčák:n opettaminen suorittamaan tehtävät määrätietoisesti ja luotettavasti kestää vähän kauemmin, kuin perinteisten palveluskoirarotujen kanssa. Československý vlčák:n kanssa voi ja pitääkin harrastaa tai se järjestää tekemistä aivan varmasti itse. Československý vlčák ei kuitenkaan ole niitä helpoimpia rotuja kouluttaa ja vaatiikin ohjaajaltaan sitkeyttä ja taitoa koulutukseen. Československý vlčák vaatii todellisen motivaation oppiakseen ja usein tätä on vaikea löytää. Jokainen koira on erilainen, mutta tässä rodussa yksilöerot ovat vieläkin suurempia kuin muissa roduissa. Vahva geeniperimä sudelta tuo koiraan erityispiirteitä, jotka erottuvat eri yksilöillä eri tavoin. Toiset ovat halukkaampia työskentelemään ihmisen kanssa kuin toiset. Československý vlčák ei omaa vahvaa miellyttämisenhalua ohjaajaansa kohtaan, eikä mielellään toista oppimaansa, vaan kyllästyy helposti. Koulutettaessa Československý vlčák ei ole kovin pitkäjänteinen ja harjoitukset onkin oltava lyhyitä.

Rotumääritelmä sanoo: "Eloisa, erittäin toimielias". Läntisessä Euroopassa československý vlčák ei ole ehkä paras koira kaupunkioloihin. Se omaa erittäin laajan skaalan erilaisia ääniä, joita se käyttää mielellään. Metsästysvietti äärimmäisillä vaistoilla aiheuttaa myös omat ongelmansa. Alkukantaisuus on erittäin näkyvä piirre, niin sosiaalisuudessa kuin muussakin käytöksessä. Československý vlčák on erittäin nopea, vahva ja älykäs koira. Československý vlčák:n ollessa yksin kotona, aktiivisuus voi aiheuttaa herkemmälle ihmiselle harmaita hiuksia. Puruvoima on valtava ja pahanteossa jälki sen mukaista. Aktiivisuustaso on erittäin korkea, koira väsy tuskin koskaan. Vaikka rotu on säänkestävä, ei sitä tule koskaan ajatella vain pihakoiraksi. Československý vlčák:lle oma perhe ja lauma ovat kaikki kaikessa, ja se kärsii siitä, jos se suljetaan lauman ulkopuolelle. Sitä ei pitele korkeatkaan aidat sen halutessa oman laumansa luo. Československý vlčák omaa erittäin vahvan temperamentin ja aikuistuttuaan se ei välttämättä tule toimeen lauman ulkopuolisten koirien kanssa, varsinkaan jos ne ovat samaa sukupuolta. Československý vlčák voi olla epäluuloinen vieraita kohtaan, mikä omalta osaltaan lisää haasteellisuutta tavoitteellisessa koulutuksessa.

“Československý vlčiak on hyvin temperamenttinen ja aktiivinen. Se on erittäin viisas ja sillä on hyvä suuntavaisto ja kyky puolustautua. Se ei ole kovin luottavainen, mutta se ei hyökkää minkään tai kenenkään kimppuun syyttä suotta. Se on isäntäänsä kohtaan erittäin uskollinen, urhea, rohkea ja monipuolinen käyttökoira. Sen terveydentila on hyvä ja se on elinvoimainen. Sillä on luonnon alkuperäisiä vaistoja. Se on itsenäinen ja sitkeä luonnonlapsi, jolla on myös tärkeä tehtävä, se tuo aidolla tavalla esiin oman luonnonläheisen alkuperänsä.” (kirjasta Československý vlčiak Ing. Karel Hartl / Jindřich-Jedlička)

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Československý vlčiak:in kasvattaminen yhteiskuntakelpoiseksi voi olla haastavaa rodun erityislaatuisuuden vuoksi. Rodun yksilöiden luonteissa on melko paljon vaihtelua, ja aina československý vlčiak ei ole helppo koira. Johdonmukaisella, vastuuntuntoisella, aktiivisella kouluttamisella ja hyvällä hoidolla sekä ruokinnalla rotu voi soveltua perhekoiraksi. Rodussa tiedetään olevan joitakin aggressiivisia yksilöitä ja muita ongelmatapauksia, joissa kyse voi olla koiran itsepäisyydestä, sitkeydestä, ylpeydestä, epävarmuudesta tai koiran saamista huonoista kokemuksista. Suuri merkitys on erityisesti kasvattajan antamalla lähtökohdilla, joten kasvattajan valinta on ensiarvoisen tärkeää koiran tulevan luonteen ja sosiaalisuuden kannalta.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Vertailu rodun luonteiden osalta muiden maiden populaatioihin on vaikeaa, luonne-eroja on jonkun verran ja yhteistä dataa ei ole saatavilla luonteista eri maista. Rodun alkuperämaissa on jalostustarkastus missä myös luonne on yhtenä osana tarkastusta. Alkuperämaista koiraa hankkiessa tietää, että vanhemmat ovat hyväksytty jalostustarkastuksessa.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Luonnetesti

Luonnetesti on koiran luonteen virallinen testaus ja siten se on ainutkertainen ja vain tietyin edellytyksin uusittavissa. Se ei ole koe eikä kilpailu. Vaikka lopputulos on pisteytetty, on tärkeämpää katsoa lomakkeesta se, mitä koirasta kerrotaan. Testin loppupistemäärä on merkitsevä vain, jos testi on rodulle valionarvon edellytys tai jos se on vähemmän kuin +75 pistettä, jolloin testin saa uusia.

Testi mittaa toimintakykyä uhan alla (kelkka, puolustushyökkäys ja terävyys) ja hämärässä huoneessa ilman uhkaa. Sillä saadaan myös arvokasta tietoa temperamentista ja keskittymiskyvystä, hermorakenteesta, luoksepäästäväyydestä ja kovuudesta/pehmeystä sekä laukauksien sietämisestä. Myös koiran taipumuksesta reagoida asioihin aggressiolla saadaan informaatiota. Luonnetta voidaan ajatella joukkona erilaisia ominaisuuksia ja pistelaskusysteemissä on ajateltu, että jos koiralla jollain osa-alueella on puutteita (esim. pehmeys), sitä voi kompensoida jollain toisella puolella (esim. hyvällä taistelutahdolla), mikä auttaa koiraa eteenpäin hankaluuksista huolimatta.

MH-luonnekuvauksissa käyneitä rodunedustajia ei ole.

2010-2020 Luonnetesti taulukko (tapahtumavuodet 2010-2020)

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
LTE		1 tulosta		3 tulosta					1 tulosta	3 tulosta	2 tulosta
LTEO											
LTE-									1 tulosta		
Yhteensä	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	3 tulosta	2 tulosta

Luonnetestitulokset osa-alueittain 2010-2020

TESTIOSIO	-3	-2	-1	+1	+2	+3
Toimintakyky			1 (10%)	8 (80%)	1 (10%)	
Terävyys			1 (10%)	6 (60%)	1 (10%)	2 (20%)
Puolustushalu	1 (10%)		1 (10%)	4 (40%)	2 (20%)	2 (20%)
Taisteluhalu		1 (10%)	8 (80%)		1 (10%)	
Hermorakenne			2 (20%)	6 (60%)	2 (20%)	
Temperamentti		1 (10%)	1 (10%)	1 (10%)	5 (50%)	2 (20%)
Kovuus		1 (10%)		6 (60%)		3 (30%)
Luoksepäästävyys			3 (30%)		3 (30%)	4 (40%)
TESTIOSIO	ARKA	ALTIS	ÄRTYISÄ	KOKEMATON	VARMA	
Laukauspelottomuus					10 (100%)	

Ominaisuudet arvioidaan kuusiportaisella asteikolla +3 ... -3, jolla negatiiviset arvosanat ilmentävät ei-toivottua käyttäytymistä. Useimmissa arvosanoissa testin kannalta korkein arvosana +3 ei suoraan kuvaa testattavan ominaisuuden suurinta tasoa tai voimaa, esimerkiksi puolustushalun +3 arvosana annetaan kohtuullista halua osoittavalle koiralle – suuri tai erittäin suuri hillitsemätön puolustushalu alentaa arvosanaa. Vain toimintakyvyn ja hermorakenteen arvostelussa korkein arvosana vastaa ominaisuuden suurinta voimakkuutta. Kullekin ominaisuudelle on lisäksi määritelty kerroin (1–35), jolla kerrottuna annetut arvosanat muodostavat testin loppupisteet. Kertoimet on määritetty testattavien ominaisuuksien koulutettavuuden peittämiseksi: esimerkiksi koiralle helposti koulutettavan puolustushalun kertoimenä on 1, kun taas hermorakenteen kerroin on 35. Poikkeuksena on

suhtautuminen ampumiseen, joka arvioidaan vain asteikolla + ja -. Miinus ilmaisee koiran suhtautuneen voimakkaan pelokkaasti ampumiseen. Testin loppupistemäärä ei käytännössä kerro itse koirasta, vaan tulos on luettava eri osa-alueiden arvosanoista. Testin maksimipistemäärä, 300 pistettä, ei suinkaan ole optimi kaikille koiraroduille. Testituloksia tarkasteltaessa tulee aina muistaa rodun alkuperäinen tarkoitus ja verrata tuloksia sen vaatimuksiin. Esimerkiksi seurakoiraroduille testin optimiarvot (suuri taisteluhalu, vilkas temperamentti, kohtuullinen terävyys jne.) eivät kuulu, eikä niitä tule testituloksessa toivoakaan. Suomalaisen luonnetestin tuloksissa arvioidaan koiran yhdeksää eri ominaisuutta.

Vuosina 2010 -2020 11 kpl československý vlčák rodun edustajaa on osallistunut luonnetestiin.

<u>2019 TAABERNAKKELIN MR MATADOR</u>	<u>LTE 223</u>
<u>2017 BRUNO VERNY VOLK FOR ZODELLIN</u>	<u>LTE 140</u>
<u>2017 FOREVER WOLF BE MY WINNING WOLF</u>	<u>LTE 191</u>
<u>2017 TAABERNAKKELIN PICASSO</u>	<u>LTE 68</u>
<u>2012 FOREVER WOLF ARCTIC FANTASY</u>	<u>LTE -106</u>
<u>2012 FOREVER WOLF ARCTIC HERO</u>	<u>LTE -0</u>
<u>2011 ROCKS'N JEWELS ANDRADITE</u>	<u>LTE 97</u>
<u>2011 ROCKS'N JEWELS AZURITE</u>	<u>LTE 59</u>
<u>2011 WITHOUT EAR SIRIUS Z MOLU ES</u>	<u>LTE 40</u>
<u>2010 BLAZY DE LA LOUVE BLANCHE</u>	<u>LTE 44</u>
<u>2010 IKALA SPOD DUMBIERA</u>	<u>LTE 141</u>

Suomessa tehdyistä československý vlčák:in luonnetesteistä yksi on keskeytetty omistajan tai tuomarin toiveesta. Rodun stressinsietokyky joutuu selvästi koetukselle testin edetessä, mutta hieman rauhaton koira vielä selviää siitä. Hieman rauhaton on myös muilla roduilla yleisin hermorakenteen arvosana. 07/21

Tuloksista ei voi tehdä paikkansapitäviä päätelmiä tulosten vähyyden takia, mutta huomattavaa on että 100% luonnetestin läpäisseistä on laukausvarmoja. 90% on + puolella toimintakyvyn, terävyyden, kovuuden osalta, 80% testin käyneistä on yltänyt + puolelle puolustushalun, hermorakenteen, temperamentin osalta. 70% koirista on saanut positiivisen arvosanan luoksepäästävyys osalta. Taisteluhalu osalta 90% koirista on saanut - negatiivisen arvosanan.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Rajavartiokoira, työkoira

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Rotu on kehitetty vartioimaan rajaa itsenäisesti ilman ihmistä, näin ollen myös jäljestys- ja etsintätehtäviin, joten rodunomaisesti koirilla on tarve käyttää hajuaistiaan. Rodulle sopivina virikkeinä voi käyttää Mejä (MEJÄ on lyhenne metsästyskoirien jäljestämiskokeesta. Sen tarkoituksena on selvittää koiran kyky seurata haavoittuneen riistaeläimen verijälkeä), Nosework (Nosework on hajutyöskentelylaji, jossa koira etsii tiettyjä nimettyjä hajuja ja se sopii kaikille koirille ja ohjaajille) tai muut hajutyöskentelyyn liittyvät lajit tai harrastukset FH (FH on jäljestämiskoe, jossa koiran suoritus arvostellaan koko jäljestämisen ajan. Kokeessa ei ole tottelevaisuusosuutta. Jälki tehdään yleensä pellolle tai muuhun avoimeen maastoon.) tai JK (kokeissa koira jäljestää ihmisen tekemää jälkeä. Jälki tehdään siten, että jäljentekijä, koiralle vieras henkilö, kävelee maastossa suunnitellun reitin ja jättää kävelyuralleen 6 jälkiesinettä, n. 10 cm pitkiä kuivia, radan tunnuksella merkittyjä oksanpätkiä,

kokeeseen kuuluu myös tottelevaisuusosio ja esine-etsintä.).

Miellyttämisen halu on rodulla tyypillisesti vähäinen, joten pitkiä tottelevaisuus osioita sisältävät harrastukset voivat olla hyvin haasteellisia kouluttaa. Mikäli koirilla ei ole mielekästä tehtävää, keksii ne helposti tekemistä itse mikä voi olla hyvin tuhoisaa kodin irtaimistolle tai muulle koiran pitopaikalle kuin myös koiralle itselleen.

Kokeet

Rodulla on Suomessa palveluskoiraoikeudet mutta kiinnostus rodun piirissä kilpailutasolle asti on vähäistä. Suomessa on vain yksi käyttövalio (07/2021), JK3 FI KVA FI MVA Without Ear Sirius Z Molu Es (Tsekin tuonti)

Kuva 16: FI KVA FI MVA Without Ear Sirius Z Molu Es

Rodussa käyttötuloksia saavuttaneita koiria ulkomailla:

Ulkomailla koiramäärä on suurempi, Suomessa on alle 1 % maailman populaatiosta. Ulkomailla harrastetaan aktiivisemmin ja tässä esimerkkinä kaksi Suomalaisten koirien sukutauluista löytyvää käyttötuloksia omaavaa koiraa.

Kuva 17: ZOP, ZM, RH-E, ZVV1, VZ1, ZPU1, ZPU2, SchH1, SchH2, IPO1, IPO2, BH, ZPO1, ZZO, Pr1 Ira z Litavské kotliny CS. Syntynyt 25.09.1996 Tšekeissä

Kuva 18: ZM, ZVV1, SchH1, SchH2, IPO1, IPO2, OP1, IPO3, ZPS1, FH1, FH2, ZVV1, VZ1 Hasso z Kladenské záře CS. Syntynyt 27.01.1994 Tšekeissä

Tottelevaisuuskokeet

Tottelevaisuuskokeen eli tokon tavoitteena on opettaa koiralle miellyttävää ja hallittua käyttäytymistä sekä koiran ohjaajalle oikeaa ja asiallista koiran käsittelytaitoa. Tottelevaisuuskokeessa tuomari arvioi koiralle opettujen liikkeiden hallintaa sekä koiran ja ohjaajan välistä yhteistyötä. Koeluokkia on yhteensä neljä: alokasluokka, avoin luokka, voittajaluokka ja erikoisvoittajaluokka. Koira saa siirtyä korkeampaan luokkaan yhdellä 1-tuloksella. Kolmen 1-tuloksen jälkeen koira saa koulutustunnuksen TK1-TK4 ja siirtyy ylempään luokkaan. Kokeeseen saavat osallistua kaikki tunnistusmerkityt ja Suomen Kennelliiton määräysten mukaisesti rokotetut 10 kk täyttäneet koirat. Erikoisvoittajaluokkaan saavat osallistua 15 kk täyttäneet koirat

2010-2020 on osallistunut 2 eri yksilöä tottelevaisuuskilpailuihin, toinen koirista kerran ja toinen 3 kertaa. Rodun piirissä ei juurikaan ole toko tai PK lajien harrastajia.

Taulukossa nähdään 4 osallistumista (2 eri koiraa) tottelevaisuuskokeisiin tapahtumavuosina 2010-2020.

ALO											
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
ALO1											
ALO2							1 tulosta		1 tulosta		
ALO3									1 tulosta		
AL00					1 tulosta						
ALO-											
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

Käyttäytymiskoe (BH)

Käyttäytymiskokeen tarkoituksena on selvittää koiran yhteiskuntakelpoisuus, ja vain koulutustunnuksen (BH) saavuttaneet koirat saavat myöhemmin osallistua palvelus- ja pelastuskoirakokeisiin. Käyttäytymiskoe muodostuu kahdesta osuudesta, tottelevaisuusosuudesta ja niin sanotusta kaupunkiosuudesta. Tottelevaisuusosuus muodostuu palveluskoirakokeiden tottelevaisuusosuutta mukailevasta osuudesta. Hyväksytty tottelevaisuusosuuteen vaaditaan vähintään 70% maksimi pistemäärästä. Kaupunkiosuus suoritetaan yleisellä paikalla, jossa tarkistetaan koiran normaali suhtautuminen arkielämän ärsykkeisiin, kuten ohikulkijoihin, liikenteeseen ja toisten koirien ohittamiseen. Koetta ei arvostella pistein, vaan tuomari tarkkailee koiraa eri tilanteissa ja niiden perusteella joko hyväksyy tai hylkää sen suorituksen. Suomessa on vain 5 koiraa osallistunut BH-kokeeseen. (06/2021) (Forever Wolf Arctic Fantasy, Forever Wolf Be My Winning Wolf, Taabernakkelin Kajsa, Without Ear Sirius Z Molu es, WolfSirius Believe It Or Not) (06/2021)

SVP 1-3 AD koetta vastaava kestävyyskoe

Rodun alkuperämaissa kehitetty kestävyyskoe on samankaltainen kuin Suomen AD koe. Slovakiassa jalostustarkastusta varten tämä on ensin suoritettava hyväksytysti. Ensimmäinen luokka on SVP 1 matka 40km, joka on suoritettava hyväksytyn ajan sisällä, seuraava on SVP 2 matka 70km ja pisin SVP 3 matka 100 km.

SVP 1 ajassa 3,20 h erinomainen, 3,40 h erittäin hyvä, 4 h hyvä ja yli 4 tuntia kestävä koe on hylätty.

SVP 2 ajassa 5,50 h erinomainen, 6,20 h erittäin hyvä, 7 h hyvä ja yli 7 tuntia kestävä koe hylätty.

SVP 3 ajassa 8,20 h erinomainen, 9,20 h erittäin hyvä, 10 h hyvä ja yli 10 tuntia kestävä koe on hylätty

Tšekin kestävyyskoe on hyvin samantyyppinen nimellä ZVP1 matka 40km, ZVP2 matka 70km, ZVP3 100km

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodulla ei ole Suomessa käytössä virallista jalostustarkastusta. Suomen Kennelliitolla on yleinen jalostustarkastus menettely, jota voidaan hyödyntää československý vlčák jalostustarkastuksessa. Näyttelyarvosteluissa československý vlčák käyttäytyminen on arvioitu rodunomaiseksi. Rodunomaisesta käytöksestä poikkeavat arvioinnit ovat harvinaisia.

Rotumme on erikoistarkkailun alla luonteen takia, vuosina 2015-2020 on 365 näyttelytulosta, näistä on vain 4 EVA ja 4 HYL tulosta.

Yhdistyksemme järjesti vuonna 2016 SKL Jalostustarkastuksen kevätleirin yhteydessä roduille československý vlčák & saarlooswolfhond. Jalostustarkastuksessa ei havaittu luonneongelmia kuten vihaisuutta tai arkuutta. Jalostustarkastuksen lomakkeet on toimitettu Kennelliittoon ja odottavat vielä kirjaamista koiranettiin. Jalostustarkastuksia pyritään järjestämään tarvittaessa.

Kennelliiton jalostustarkastus

Kennelliiton kehittämä jalostustarkastus on tarkoitettu rotujärjestöille työkaluksi, jolla voidaan kerätä yksityiskohtaista ja vertailukelpoista tietoa koirien ominaisuuksista. Tarkastus sisältää ulkomuoto- ja käyttäytymisosion, jotka voidaan suorittaa samalla kertaa, erikseen tai vain toisen osa-alueen osalta. Tarkastusten järjestämisestä vastaavat rotujärjestöt ja niiden alaiset yhdistykset.

Jalostustarkastusten tavoite

Kennelliiton virallisten jalostustarkastusten tarkoituksena on kerätä jalostuksellisesti merkityksellistä tietoa koiran ulkomuodosta ja käyttäytymisestä. Yksittäisen koiran jalostustarkastus antaa tietoa koiran ominaisuuksista ja mahdollistaa myös vertailun rodun muihin koiriin, rodun keskitasoon ja rodun jalostuksen tavoiteohjelmassa (JTO) määriteltyihin jalostustavoitteisiin.

Käyttäytymisen jalostustarkastus

Käyttäytymisen jalostustarkastus keskittyy erityisesti arkipäiväisiin tilanteisiin ja asioihin kuten käsiteltävyyteen, alusta-arkuuteen ja ääniherkkyyteen. Tarkastus tarjoaa täydennystä tietoon, jota saadaan muista virallisista luonteen ja käyttäytymisen arviointimenetelmistä eli luonnetestistä ja MH-luonnekuvauksesta.

Ulkomuodon jalostustarkastus

Ulkomuodon jalostustarkastuksessa koiran rakenne arvioidaan yksityiskohtaisesti. Jalostustarkastus pohjautuu rotumääritelmään, jalostuksen tavoiteohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin sekä rotukohtaisiin ohjeisiin. Ulkomuodon jalostustarkastuksen ohjetta ollaan uusimassa.

Jalostustarkastuksen tulos on suoritettu, hylätty tai keskeytetty.

Koiranäyttelyt

Koiranäyttelyitten perimmäinen tarkoitus on palvella koirien jalostus- ja kasvatustyötä. Näyttelyihin voivat osallistua puhdasrotuiset, rekisteröidyt ja tunnistusmerkityt koirat. Näyttelyssä ulkomuototuomari arvostelee koiran ja antaa sille kirjallisen arvostelun sekä laatuarvostelun. Urokset ja nartut arvostellaan erikseen. Pennut, juniorit, nuoret ja aikuiset koirat sekä muotovaliit ja veteraanit arvostellaan omissa luokissaan.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Suomessa československý vlčiak:it ovat pääosin asuneet ulkona. Niiden säänkestävä turkki ja muut rotuominaisuudet sallivat tämän myös talvella, kun pitopaikassa on riittävä suoja. On myös paljon koiria, jotka asuvat osan ajastaan sisällä ja oleilevat päivät ulkona niille tarkoitetuissa tiloissa. Yksin kotiin sisälle jätettynä koiran aktiivisuus voi johtaa kodin irtaimiston rikkomiseen. Koira saattaa myös pitää meteliä ulvomalla. Ulkona asuva koira voi rikkoa aitaustaan ja tuhota sille varattua suojaa. Tämä on yleistä ja saattaa tulla yllätyksenä uudelle rodunharrastajalle. Kaikki koirat ovat yksilöitä, jotkut osaavat paremmin olla yksin sisällä, toiset ei ollenkaan, vaikka on koirakaveri. Laajan ääniskaalan vuoksi československý vlčiak ei välttämättä ole paras rotuvalinta kaupunkioloihin.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Yhdistykselle ei ole tullut tietoon Suomessa asuvien koirien osalta lisääntymiseen liittyviä ongelmia. Nartut synnyttävät pennut luonnollisesti ja imettävät pentujaan useimmiten 6-8 viikon ikään asti. Nartuilla on vahva alkukantainen luonnonläheinen hoivavietti. Astumiset ovat luonnollisia. Tuontispermaa käytettäessä koirat luonnollisesti keinosiemennetään. Nartut saavat ensimmäisen kiimansa yleensä noin 2-3 vuoden iässä ja juoksuväli on pääsääntöisesti vuosi.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Rodulle on ominaista vahva laumavietti. Rotu on alkuperäisesti erittäin toimielias, hyvin kestävä, oppivainen ja reaktioissaan nopea. Peloton, rohkea ja epäluuloinen. Rotua ei kuitenkaan nykypäivänä käytetä alkuperäiseen työhön ja kyseiset ominaisuudet voivat tuoda haasteita koiran elämään ja yhteiskuntakelpoisuuteen. Československý vlčiak on usein varautunut tai välinpitämätön vieraita kohtaan, mutta rotumääritelmä myös mainitsee rodun rohkeaksi.

Tämä mielessä pitäen voidaan hyväksyä vieraisin ihmisiin kohdistuva epäluuloisuus, kuitenkin ympäristöään kohtaan rodun kuuluu olla rohkea. Sen sijaan, jos koira ei uskalla mennä vieraan ihmisen luokse vaan yrittää paeta tai jopa purra, puhutaan arkuudesta ja pelosta. Arat tai hyvin pehmeät koirat voidaan tulkita rodunomaisiksi, mitä ne eivät ole. Huomattavan arkaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Československý vlčiak:in sosiaalistamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota jo pentuna, koska nykypäivänä koirilta odotetaan yhteiskuntakelpoisuutta ja sosiaalisuutta.

Yleisesti ottaen rodun edustajat ovat rohkeita ja ystävällisiä, mutta epäluuloisuus vieraita ihmisiä kohtaan on hyväksyttävä ominaisuus. Aggressiivisuutta voi kuitenkin esiintyä samaa sukupuolta olevien aikuisten koirien kesken. Vieraita koiria kohtaan koirat ovat yleensä välinpitämättömiä kodin ulkopuolella. Nuori yksilö suhtautuu epävarmemmin uusiin asioihin, mutta on vastaavasti sosiaalisempi toisten koirien kanssa.

Československý vlčiak:in tulee olla ystävällinen, hyväntahtoinen ja luottavainen tutun ihmisen seurassa. Vieraita ihmisiä kohtaan voivat olla aluksi varautuneita tai välinpitämättömiä. Vaikka koira olisi pidättyväinen, oikein kasvatettuna se antaa kuitenkin vieraan ihmisen koskea itseensä. Aggressiivisuus, hermostuneisuus ja selvä arkuus ovat vakavia virheitä, eikä niitä tule sekoittaa pidättyväsyyteen tai alkukantaisuuteen.

Kuolinsyitylaston mukaan 8% ilmoitetuista koirista on lopetettu käytös- tai käyttäytymishäiriöstä johtuen. Lopetettujen koirien keski-ikä on 2v10kk.

Československý vlčiak on persoonallinen ja iloinen koira. Aina valmis uusiin seikkailuihin, säässä kuin säässä. Aktiivisuudessa voi olla huomattavia eroja yksilöiden välillä, osa aktiivisempia ja vaatii tekemistä, toiset ovat perusluonteeltaan rauhallisempia. Liikunnalla československý vlčiak ei väsy,

virikkeistäminen väsyttää nopeammin. Československý vlčiak oppii rutiineihin helposti ja on tyytyväinen omistajan kanssa, perhe on sille kaikkein tärkein. Československý vlčiak osallistuu mielellään arjen touhuihin kotona. Se on tarkkaavainen ja tietää aina missä omistaja on.

Československý vlčiak:it ovat hyvin ilmeikkäitä koiria ja niillä on laaja ääniskaala, jota ne käyttävät ininästä ja vinkumisesta, haukkumiseen, ulvomiseen ja kiljumiseen. Tästä huolimatta československý vlčiak ei ole haukkuherkkä.

Pelot ja ääniherkkyys

Yhdistykselle ei ole tullut tietoon rodussa esiintyvää ääniherkkyttä tai alusta-arkuutta. Huomattavaa on että 100% luonnetestin läpäisseistä on laukausvarmoja. Ihmisarkuutta rodussa esiintyy jonkun verran.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Yhdistykselle ei ole tullut tietoon ikään liittyviä käytöshäiriöitä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Rodulla ei esiinny rakenteellisia tai tyyppillisiä terveydellisiä ongelmia. Kipu on todistettusti yksi tekijä, joka voi merkittävästi vaikuttaa koiran käyttäytymiseen.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat, syyt ja vähentäminen

Voimakas arkuus, pelokkuus, ääniherkkyys, alusta-arkuus tai aggressiivisuus voivat johtua koiran perintötekijöistä, joten jalostuskoirilla ei saa esiintyä näitä ominaisuuksia.

Československý vlčiakia harkitsevan on tärkeää miettiä koiraa hankkiessaan mitä ominaisuuksia siltä toivoo, ja mitä ominaisuuksia ei itsensä tai asuinympäristönsä vuoksi halua. Rodun erityispiirteiden takia kasvattajan ammattitaito onkin tämän rodun kohdalla erittäin tärkeää. Kasvattajan tulee huolehtia pentujen riittävästä ja aikaisesta sosiaalistamisesta, jota on hyvin tärkeä uuden omistajan jatkaa läpi pentu ja nuoruusajan. Vaaditaan myös erinomaista ihmistuntemusta valittaessa pennuille sopivaa kotia ja oikeaa perhettä, ja on myös osattava kieltäytyä, jos vähääkään epäilee uuden kodin soveltuvuutta rodulle. Itsestään selvää on, että kasvattajan ja uusien omistajien välinen yhteydenpito tulisi jatkua koko koiran eliniän. Varsinkin maaseudulla asuessaan československý vlčiak tarvitsee totutusta liikkumiseen muuallakin, kuin kotiympäristössä. Useimmat ongelmat olisivat vältettävissä, jos pennunostajat sekä kasvattajat olisivat hyvin perehtyneitä rotuun.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

Yleisenä suosituksena voidaan sanoa, että koiran terveyttä tulisi tarkastella kokonaisuutena. Ei tule käyttää jalostukseen koiraa, jolla on useita vikoja, vaikka mikään yksittäinen vika ei olisikaan erityisen vaikea-asteinen. Ei myöskään tulisi yhdistää koiria, joilla on molemmilla lieväasteisia vikoja vaikkakin kyse olisi eri sairauksista. Kasvattajan tulisi myös tutustua jalostuskoiriensa sukulaisten ominaisuuksiin ennen jalostuspäätöksen tekemistä ja pyrkiä varmistumaan siitä, ettei tule yhdistäneeksi koiria, joiden suvussa on samoja vikoja tai sairauksia. Monesti huono terveystulos on omistajalle yllätys. Edes keskivaikeat viat eivät aina oireile etenkään, kun koira on vielä nuori. Virallinen terveystutkimus on edellytys koiran jalostuskäytölle, mutta koiran terveydentilan selvittämisestä on hyötyä myös kotikoiran omistajalle, sillä oikeanlainen ja ajoissa aloitettu hoito auttaa pitämään koiran toimintakykyisenä. Kennelliiton ylläpitämä PEVISA-ohjelman (Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) tavoitteena on ennaltaehkäistä tai vähentää rodussa esiintyvien perinnöllisten

vikojen ja sairauksien leviämistä. Lisäksi tavoitteena on turvata rodun geneettinen monimuotoisuus, jotta saataisiin rajoitettua haitallisten geenien leviämistä ja tuettua rodun kestävä kehitystä.

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Pevisa 1.1.2022-31.12.2026 sisältää seuraavat:

Astutushetkellä tulee koirilla olla virallinen lonkkakuvauslausunto, kyynärkuvauslausunto, sekä LTV-lausunto.

Lonkkakuvaustuloksen D saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa.

Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 2 ja kyynärkuvaustuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen kanssa.

Koiran tulee astutushetkellä olla 18 kk.

Rotukohtainen erityisehto: ulkomaalaisilta koirilta ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (2 pentuetta), mikäli toisella osapuolella on viralliset tulokset HD A tai B ja ED 0/0.

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi

1.1.2022

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Lonkkaniveldysplasia

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika” (engl.hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. (El Anu Lappalainen/ Kennelliiton www-sivut)

Röntgenkuvassa näkyy, miten reisiluun pää asettuu lonkkamaljaan, eli miten reisiluun pää ja lonkkamalja sopivat toisiinsa. Lausunto annetaan vasemmasta ja oikeasta lonkkanivelestä erikseen, lisäksi mainitaan, jos lonkkanivelessä esiintyy nivelrikkoa. Asteikko ylettyy A:sta E:hen: A:n lonkka on ”terve, ei muutoksia”, B ”lähes normaali”, C ”lonkkanivelessä lieviä muutoksia tai löysyyttä”, D ”lonkkanivelessä keskivaikeita muutoksia” ja E ”lonkkanivelessä vaikeita muutoksia”. A- ja B-tulokset lasketaan terveiksi. Yleisesti A- ja B-lonkkaisten koirien ennustetaan elävän ilman, että lonkat tulisivat vaivaamaan aikuisella/vanhemmallaakaan iällä, eikä lonkkiin synny helposti nivelrikkoa. Československý vlčiakeilla on todettu eriasteisia lonkkanivelen kasvuhäiriöitä. Lonkkaniveldysplasia on rodun yleisin terveysongelma maailmanlaajuisesti.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tilvis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali / rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio, Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalireuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.

Kuva 19. Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundaarinivelrikko. ELT Anu Lappalainen

WWW.WOLFDOGS.FI

Lonkkaniveldysplasiataulukko Suomessa tutkituista koirista 03/2021

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
1999	4	0	0	1	0	0	1
2000	0	0	0	0	0	0	0
2001	2	0	0	0	0	0	0
2002	11	0	1	0	1	0	2
2003	9	1	0	0	1	0	2
2004	1	0	1	0	0	0	1
2005	6	0	0	1	0	0	1
2006	4	1	1	1	0	1	4
2007	15	1	3	1	0	0	5
2008	11	1	1	0	0	0	2
2009	33	4	4	2	2	0	12
2010	25	4	1	0	0	0	5
2011	28	5	3	4	1	0	13
2012	14	1	1	1	2	0	5
2013	22	1	4	0	1	0	6
2014	24	0	1	5	1	0	7
2015	24	0	4	2	2	0	8
2016	29	1	1	1	1	0	4
2017	32	0	2	5	1	0	8
2018	9	1	0	0	2	0	3
2019	6	0	1	0	0	0	1
2020	12	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	321	21	29	24	15	1	90

WWW.WOLFDogs.FI

Kuva 20: Maailmanlaajuinen Československý vlčiakien lonkka ja kyynärniveldysplasia taulukko 03/2021

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl.elbowdysplasia, ED)

On yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytymisen mekanismit ovat epäselvät. Periytyminen on kvantitatiivista, eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Yksi näistä geeneistä saattaa olla ns. Suuri vaikutteinen geeni. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Toisin sanoen optimaalisella ruokinnalla voidaan mahdollisesti estää kasvuhäiriön kehittyminen yksilöllä, jolla on siihen perinnöllinen taipumus.
(ELL Anu Lappalainen/Kennelliiton www-sivut)

Lausunto annetaan vasemmasta ja oikeasta kyynärnivelestä erikseen. Asteikko ylettyy nollasta kolmoseen: 0"terve, ei muutoksia", 1"lieväasteinen muutos", 2"kohtalainen muutos", 3"voimakas muutos". Eturaajojen nivelten kehityshäiriöt aiheuttavat helposti koiralle oireita, sillä koira kantaa painostaan noin kaksi kolmasosaa eturaajojensa päällä jo ykkösen kyynärpäät saattavat oireilla nivelrikkomuutoksien vuoksi.

Československý vlčiak rodussa kyynärnivelen kasvuhäiriö on harvinainen.

Kyynärniveldysplasia taulukko Suomessa tutkituista koirista 03/2021

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
1999	4	0	0	0	0	0
2000	0	0	0	0	0	0
2001	2	0	0	0	0	0
2002	11	1	0	0	0	1
2003	9	2	0	0	0	2
2004	1	1	0	0	0	1
2005	6	0	0	0	0	0
2006	4	2	1	0	0	3
2007	15	5	0	0	0	5
2008	11	2	0	0	0	2
2009	33	12	0	0	0	12
2010	25	5	0	0	0	5
2011	28	13	0	0	0	13
2012	14	5	0	0	0	5
2013	22	5	0	0	0	5
2014	24	7	0	0	0	7
2015	24	7	0	0	0	7
2016	29	4	0	0	0	4
2017	32	7	0	0	0	7
2018	9	3	0	0	0	3
2019	6	1	0	0	0	1
2020	12	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	321	82	1	0	0	83

WWW.WOLFDOGS.FI

Välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV = lumbosacral transitional vertebra)

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Sairastuneet koirat pärjäävät kotikoirina usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV1: LTV1 eli ”jakautunut ristiluun keskiharjanne”. Tämä muutos ei nykytietämyksen valossa aiheuta koiralle oireita.

LTV2: on välimuotoisen lanne-ristinikaman symmetrinen muoto, jossa muutokset ovat vasemmalla ja oikealla puolella samanlaiset. Nikama voi muistuttaa enemmän lannenikamaa tai ristinikamaa. Ristiluun runko-osa on usein epänormaalisti luutunut ja röntgenkuvassa näkyy ristiluun 1. ja 2. nikamarungon välissä rako.

LTV3: on välimuotoisen lanne-ristinikaman epäsymmetrinen muoto, jossa oikea ja vasen puoli ovat erilaiset: toinen puoli muistuttaa enemmän lannenikamaa ja toinen ristinikamaa. Ristiluun runko-osa on usein epänormaalisti luutunut ja röntgenkuvassa näkyy ristiluun 1. ja 2. nikamarungon välissä rako.

LTV4: on välimuotoisen lanne-ristinikaman rakenteellisesti vakavin muoto, jossa ristiluun 1. nikama (S1) on muodoltaan lannenikama (L8, lumbarisaatio), tai 7. lannenikama (L7) on muodoltaan ristinikama (L6, sakralisaatio)

LTV2–LTV4: Muutokset voivat altistaa lanne-ristiluualueen rappeutumisairauksille, jotka saattavat aiheuttaa oireilua (ns. cauda equina-oireyhtymä). Rotukohtaisia eroja esiintyy ja myös koiran työ/harrastuskäyttö voi vaikuttaa. Usein koirat ovat täysin oireettomia. LTV3 voi olla yhteydessä synnynnäiseen vinolantioon ja toispuoleiseen lonkkanivelen kasvuhäiriöön.

LTV:stä & lumbosakraalisten poikkeavuuksista on hyvin vähän tietoa československý vlčák rodussa, voi olla, että ainoat viralliset selkälausunnut ovat Suomesta. Suomessa on viimeisen viiden vuoden aikana 2017-08/2021 annettu 13 kpl virallisia LTV lausuntoa mistä 3 kpl LTV1, loput LTV0. Tiedossa on että Suomessa yksi epävirallinen LTV3 on lopetettu 5 vuotiaana kivun, selkä- ja hermosto-oireiden takia.

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa. (ELT Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto)

DM eli degeneratiivinen myelopatia

DM-testivaatimus lisätään PEVISA-ehtoon, kun tutkimuslaboratoriot kirjaavat lausunnot SKL:n järjestelmään

Degeneratiivinen myelopatia on perinnöllinen etenevä selkäytimen rappeumasairaus. Se on alun perin löydetty saksanpaimenkoiralta. Tällä hetkellä sen esiintyminen on vahvistettu 24 rodulla ja oletettavasti siitä on raportoitu 9 muulta rodulta. Koska sairaudelle altistava geenimutaatio löytyy saksapaimenkoiran geeniperimästä, löytyy se myös československý vlčiak rodussa. Alttiuden DM:lle aiheuttaa mutaatio SOD1-geenissä. Kyseessä on sama geeni, jonka mutaatiot aiheuttavat ALS-taudin ihmiselle. Koirilta tavattava hermorappeumasairaus on siis vastine ihmisen ALS-taudille. DM:n periytymismalli on autosomaalisesti resessiivinen.

Nykytiedon mukaan terveet ja kantajat eivät sairastu tautiin. Myöskään kaikki alttiit eivät sairastu tautiin, mutta niillä on olemassa siihen riski, jonka suuruutta ei tällä hetkellä tiedetä. Uusimpien tutkimusten mukaan mahdollisesti muut geneettiset tekijät vaikuttavat sairastumisikään sekä sairastumisprosenttiin. Eri roduilla on raportoitu suuria eroja taudin puhkeamisiässä sekä kuinka suuri osa alttiista koirista lopulta tautiin sairastuu. Tätä on jo hieman tutkittu mm. welsh corgi pembrokeilla, mutta lisää tutkimuksia useammilta roduilta yhä tarvitaan. Jos degeneratiivinen myelopatia koiralle puhkeaa, sen oireet alkavat yleensä 6–9 ikävuoden jälkeen. Tyypillisinä alkuoireina ovat takapään voimattomuus ja heikkous. Ilmaantuu takapään horjumista ja kompurointia. Oireiden etenemisnopeus vaihtelee, mutta taudinkuva on etenevä ja johtaa lopulta halvausoireisiin. Oireiden edelleen edetessä myös eturaajat voivat halvaantua ja virtsan ja ulosteenkarkailua esiintyy. Sairauteen ei ole parantavaa hoitoa, mutta siihen ei tyypillisesti liity kipuoireita. Aktiivinen liikunta on tarpeen, että hermotukseltaan heikot takaraajat pysyisivät mahdollisimman pitkään kunnossa. Československý vlčiak rodussa on testattu jo 10 vuotta maailmanlaajuisesti koiria DM geenivirheen kartoittamiseksi ja estämään sairaiden yksilöiden syntyminen. Virheellisen geenin perineelle (joko vain toiselta tai molemmilta vanhemmilta) koiralle valitaan tervegeeninen pari, jolloin jälkeläiset voivat korkeintaan kantaa virhegeeniä eivätkä nykytietämyksen mukaan sairastu kyseiseen sairauteen. Tarkoituksena on, että DM-geenitestejä tehdään jalostuksen valintojen avuksi, ei karsimaan jalostuskoiria. Rotu on pitkäikäinen ja voi elää jopa 13-16 vuotiaaksi, degeneratiivinen myelopatia alkaa oireilla noin 4-14 vuoden iässä, kun koira on vielä mahdollisesti hyväkuntoinen, ja pystyisi ilman tätä geneettisesti periytyvää sairautta elämään normaalia elämää monta vuotta. Geenitesti on työkalu kasvattajalle pyrkiä välttämään geneettisesti sairaiden koirien syntymistä.

Tämänhetkisen periytyvyystiedon mukaan vapaiden vanhempien jälkeläiset ovat geenimutaatiosta vapaita.

Kun kummallakaan vanhemmista ei ole tutkittavaa mutaatiota (eli ne ovat geneettisesti terveitä), ei mutaatio voi periytyä myöskään pennuille. Pennuille voidaan tallentaa tieto terveestä perimästä ilman DNA-tutkimusta, mikäli niiden vanhemmilla on tulos "terve" tutkittavasta ominaisuudesta ja pentueen polveutuminen on varmistettu. Sama koskee myös seuraavia sukupolvia. Suomen Kennelliitto

	Terve (N/N)	Kantaja (N/DM)	Altis (DM/DM)
Terve (N/N)	kaikki terveitä	50 % terveitä 50 % kantajia	kaikki kantajia
Kantaja (N/DM)	50 % terveitä 50 % kantajia	25 % terveitä 50 % kantajia 25 % alttiita	50 % kantajia 50 % alttiita
Altis (DM/DM)	kaikki kantajia	50 % kantajia 50 % alttiita	kaikki alttiita

Kuva 21: Periytymistaulukko

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Tässä luvussa kerrotaan československý vlčiakeilla esiintyvistä PEVISA-ohjelman ulkopuolisista sairauksista ja vioista, joita rodulla on tavattu. Näitä sairauksia on rodulla tämänhetkisen tiedon mukaan tavattu yksittäisinä tapauksia. Kaikkien vikojen tai sairauksien tarkkaa periytyvyyttä ei vielä tunneta, mutta on tärkeää tunnistaa ja jakaa tietoa eri ongelmista, jotta niiden esiintymistä rodussa voidaan seurata.

Silmät

Silmäsairauksia esiintyy harvakseltaan, Suomessa todettu vain 3 kpl.

1 linssiluksaatio

1 glaukooma epäily,

1 PHTVL/PHPV: sairauden aste 1

Tiedossa on myös yksi Suomessa diagnosoitu pannus

Rodussa on vain 27 virallista silmäpeilausta Suomessa ja ei luotettavaa tietoa kokonaisuudesta. Yhdistys suosittelee virallista silmäpeilausta tiedon keräämistä varten mahdollisista silmäsairauksista.

PRIMÄÄRI LINSSILUKSAATIO on perimän aiheuttama vakava silmäsairaus, josta käytetään lyhennystä PLL.

Sairaus aiheuttaa linssin eli mykiön ripustinsäikeiden katkeilemisen ja linssin irtoamisen. Sairaus on aina molemmissa silmissä, mutta alkaa usein oireilla ensin toisessa ja vasta joidenkin kuukausien kuluttua toisessa.

Myös silmänpaine nousee. Silmänpaineen nousu johtaa sokeutumiseen vaihtelevalla aikataululla. Aluksi nousu voi olla vähäisempää ja ulospäin oireetonta, mutta linssin irtoamisvaiheessa paine voi nousta äkisti hyvin korkeaksi ja siihen liittyy voimakasta kipua.

GLAUKOOMA eli silmänpainetauti on sairaus, jossa silmän sisäinen paine kohoaa vaarallisen korkeaksi aiheuttaen silmän eri osien, erityisesti näköhermon pään ja verkkokalvon vaurioita.

PHTVL/PHPV on sairaus, jossa linssin ja silmänpohjan välinen sikiökautinen verisuoni ei ole normaalisti surkastunut. Sairaudessa on eri asteita pienistä kauneuspilkuista sokeutta aiheuttaviin muutoksiin. Sitä todetaan yleisimmin dobermanneilla ja staffordshiren bullterriereillä. Sairaudesta annetaan lopullinen lausunto aikuiselle koiralle.

PANNUS (CSK, Chronic Superficial Keratitis) eli krooninen pinnallinen sarveiskalvontulehdus on perinnöllinen immuunivälitteinen sairaus, jossa sarveiskalvo ilman todettavaa muuta syytä etenevästi tulehtuu, johtaen jopa näkökyvyn menetykseen. Muutoksia on usein molemmissa silmissä, mutta ne voivat olla eriasteisia.

Dwarfism (DW) / Kääpiökasvu

Československý vlčiak:n kääpiökasvu (aivolisäkkeen vajaatoiminnasta johtuva kääpiökasvuisuus, jota esiintyy myös saksanpaimenkoiralla sekä saarlooswolfhondilla) johtuu synnyntäisestä kasvuhormonin puutoksesta, johon on syynä aivolisäkkeen virheellinen kehitys. Kääpiökasvuisuuden periytymistapa on autosomaali resessiivinen. Kääpiökasvuisen koiran pystyy tunnistamaan aikaisessa vaiheessa, sen kasvu ei ole normaalia, karvapeite on pehmeä ja villava, pentukarva ei vaihdu aikuisen karvaan. Kun karva irtaää iho jää paljaaksi ja tällainen koira on suojattava sään vaihteluilta. Kääpiökasvuisen koiran elinikäennuste on lyhyt.

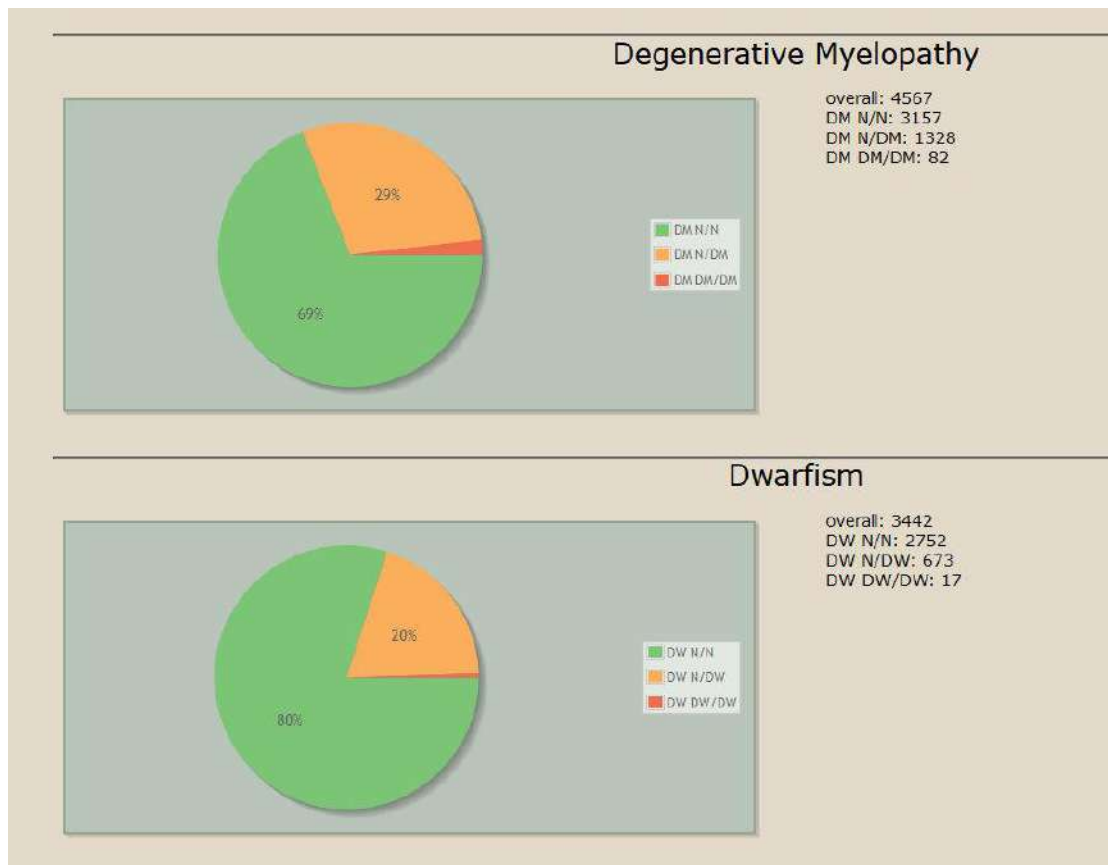
Dwarfismiin on geenitesti, minkä avulla voidaan sulkea pois sairaiden yksilöiden syntyminen.

Geenitesti on käytössä yleisesti.

Yhdistys suosittelee, että toinen vanhemmista on testattu vapaaksi kääpiökasvuusgeenistä (DW N/N).

Kuva 22: Kuva A: 8 kk kääpiökasvuinen československý vlčiak narttu. Kuva B Kääpiökasvuinen vuoden vanha saarlooswolfhond narttu.

Kuva 23: Maailmalla DM & DW geenitestatut listatut československý vlčák:it 03/21

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Kohtauksen jälkitilavaiheissa koirat ovat väsyneitä ja poissaolevia. Jälkivaihe kestää muutamista minuuteista aina kahteen päivään. Osa koirista vetäytyy omiin oloihinsa tai voi olla jopa aggressiivinen jälkivaiheen aikana. Kohtauksen jälkeen koira voi olla sekava ja väsynyt. Koiran on parasta antaa toipua kohtauksesta kaikessa rauhassa.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 –vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia.

Diagnoosina voi olla idiopaattinen epilepsia, kun aivojen kuvantamisen tai verikokeiden perusteella ei löydetä mitään muuta sairautta ja on syytä epäillä perinnöllistä alttiutta tai sekundaarista epilepsiaa.

Lääkitys vähentää kohtausten määrää, kestoa ja voimakkuutta, ja koira voi yleensä elää normaalia elämää. Ilman lääkitystä sairaus pahenee, sillä pitkät, hallitsemattomat kohtaukset vaurioittavat aivoja ja altistavat koiran uusien kohtausten synnylle. Tällöin myös koiran persoonallisuus voi muuttua. Epilepsiaa esiintyy československý vlčák:lla. Epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja on suositeltavaa välttää sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä. Suomessa on ollut muutama epilepsia epäily.

Sydänviat

Suomessa československý vlčiak:llä on vain muutama tutkimustulos sydänsairauksista, maailmalla esimerkiksi Italiassa sydänultra on yleinen terveystutkimus rodussa.

Rodussa on esiintynyt muutamia äkkikuolemia, jotka voidaan liittää sydänsairauksiin, mutta todennettuja avaustuloksia koirista ei ole saatavilla. Äkillisissä kuolemantapauksissa ruumiinavaus on suositeltavaa.

Rodussa esiintyy subaorttastenoosi (SAS) ja muita harvinaisempia yleisesti kissoilla tunnistettuja kardiomyopatian muotoja, näistä on tutkimustietoa Italiassa, jossa on yli 40% rodun kannasta. Kardiomyopatioilla tarkoitetaan sydänlihaksen sairautta, jossa sydänlihas paksuuntuu (HCM), ohenee (DCM) tai jäykistyy (RCM).

Aortan ahtauma eli subaorttastenoosi (SAS)

Aortan ahtaumaa esiintyy monilla eri koiraroduilla. Useimmilla näistä se on todettu tai sitä epäillään perinnölliseksi. Aortan ahtaumaa (SAS) esiintyy eriasteisena. Mitä voimakkaammasta ahtaumasta on kyse, sen vakavammat vaikutukset sillä on koiran elämänlaatuun ja eliniän pituuteen. Oireena vakavissa tapauksissa saattaa olla rytmihäiriöperäinen äkkikuolema tai sydämen vajaatoimintaoireet jo nuorella iällä. *ELT Maria Wiberg 2016*

HCM (Hypertrofinen kardiomyopatia)

HCM on kissojen sydänsairaus, mutta esiintyy myös československý vlčiak rodussa. HCM aiheuttaa sydänlihaksen paksuuntumista, joka johtaa vähitellen sydämen toiminnan heikkenemiseen ja lopulta kuolemaan. Tauti kehittyy hitaasti usean vuoden aikana. Periytyvä muoto kehittyy tavallisesti nuoremmalla iällä, kolmen ensimmäisen elinvuoden aikana. Kaikissa tapauksissa HCM:n aiheuttajaa ei tiedetä.

RCM (Restriktiivinen kardiomyopatia)

Kardiomyopatioiden toiseksi yleisimmässä muodossa, restriktiivisessä kardiomyopatiassa (RCM), kammiodien täyttyminen heikkenee voimakkaan fibroosin takia (Robinson & Robinson 2016). Tämä johtaa vasemman eteisen suurenemiseen.

Syövät

Syöpä on pahanlaatuisten kasvainten yleisnimitys. Syövälle on tunnusomaista, että se tunkeutuu kasvaessaan ympäröivään kudokseen, jolloin terve kudos tuhoutuu ja korvautuu kasvain kudoksella. Syöpä voi esiintyä kyhmymäisenä kasvaimena, vereshaavana tai solumuutoksena. Syövänetäpesäkkeitä kutsutaan metastaaseiksi ja niitä syntyy varsinkin imusolmukkeisiin, keuhkoihin, maksaan, luihin ja aivoihin. Syöpämuotoja on kaikenlaisia, ja ne ilmenevät usein vanhoilla koirilla. Luusyöpä (osteosarkooma) ilmenee usein nuoremmalla iällä (5-7 vuotiaana) ja on todettu esiintyvän yleisemmin uroksilla.

Autoimmuunisairaudet

Autoimmuunisairaudet liittyvät yksilön puolustusmekanismeihin. Autoimmuunisairaudet ovat sairauksia, joissa elimistö hyökkää itseään vastaan. Usein sairauden laukaisee ulkopuolinen tekijä kuten stressi, mutta genetiikalla on myös osansa sairastumisalttiuteen. Joillain roduilla esiintyy enemmän autoimmuunisairauksia, joten geeniperimällä on merkitystä. Autoimmuunisairaudet käsittävät laajan skaalan eri sairauksia, pannuksesta, atopiasta, kilpirauhasen vajaatoiminnasta jopa idiopaattisiin tasapainohäiriöihin. Autoimmuunisairauksia pidetään vakavana uhkana koiranjalostuksessa. Sisäsiittoisuuden kasvaessa myös riski autoimmuunisairauksiin nousee.

Osteogenesis imperfecta (OI)

Osteogenesis imperfecta (OI) on synnynnäinen, todennäköisesti resessiivisesti periytyvä sidekudossairaus, joka aiheuttaa jo alle luovutusikäisillä pennuilla luiden haurastumista ja murtumista sekä nivelten löysyyttä, jolloin liikkuminen on hyvin kivuliasta. Sairaot pennut kuolevat tai joudutaan lopettamaan. Sairaot koiran vanhempia tai sisarusia ei tule käyttää jalostukseen. Suomeen on syntynyt yksi OI pentue vuonna 2011 (7 pentua) Evira (nykyinen ruokavirasto) on diagnosoinut sairauden ruumiinavauksella.

Hammaspuutokset ja purentaviat

Československý vlčiak:illa purentaan tulee olla rotumääritelmän mukaisesti joko leikkaava tai tasapurenta. Yläpurentaa voi esiintyä kasvavalla koiralla, mutta sen tulisi normalisoitua, kun leuat ovat kasvaneet valmiiksi. Rodulla esiintyy yksittäisiä hammaspuutoksia, P1 tai P3 puuttuu, tai ylä-P3 kasvaa väärään asentoon mutta tämä ei ole kovin yleistä.

Yleisimmät hammasongelmat ovat tuplakruunu eli yhdestä juuresta jakautunut kruunu ja ylimääräiset hampaat kuten ylimääräinen etuhammas ja P1.

Kuva 24: Ylä-P3 kasvanut väärään asentoon

Kivesvika

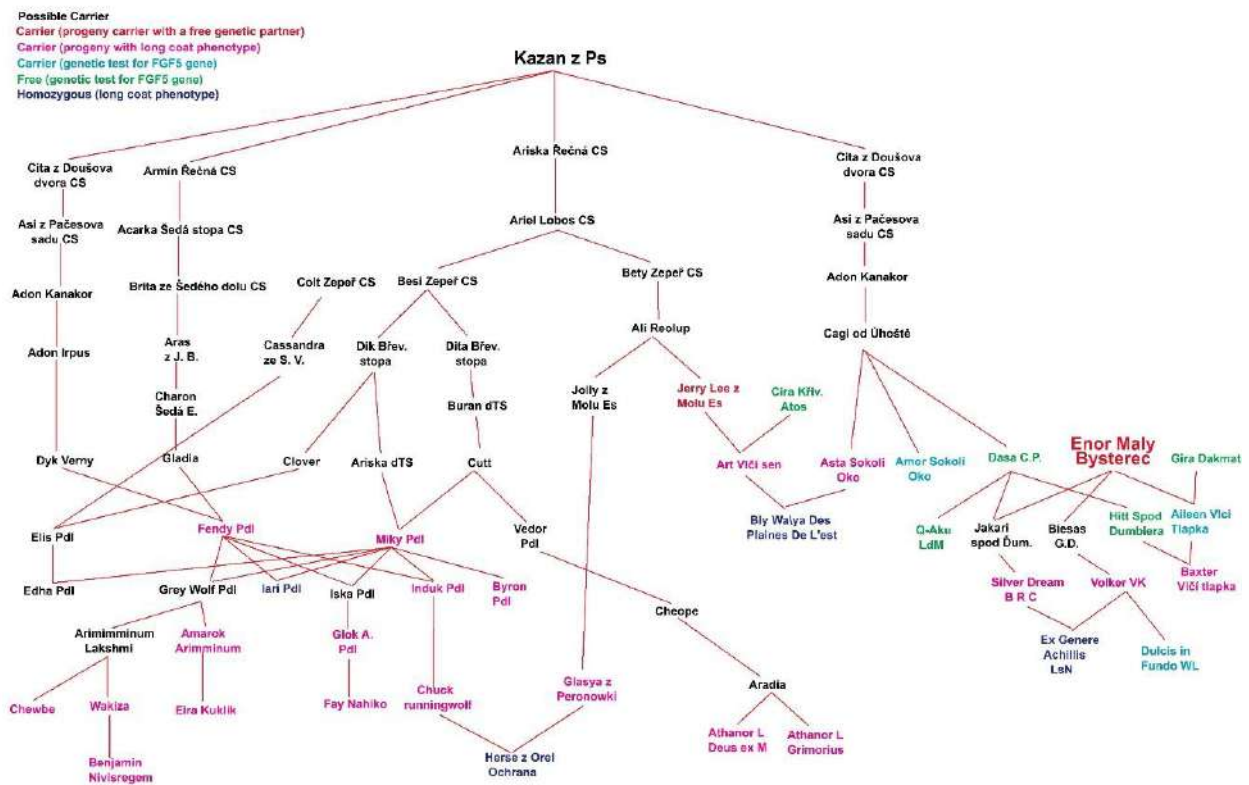
Rodussa esiintyy harvakseltaan kivesvikaa. Rodussa esiintyy enemmän laskeutumattomia kiveksiä kuin niiden puuttumista kokonaan. Kivesvikainen koira ei ole jalostuskoira.

Pitkäkarvaisuus

FGF5 geeniä esiintyy rodussa. Tämä geenin on saksanpaimenkoiralta peritty ja se voidaan jäljittää tiettyihin saksanpaimenkoiriin, joita on rodun kehittämiseen käytetty. Tietoomme ei ole tullut Suomessa syntyneitä pitkäkarvaisia československý vlčiak pentuja.

Pitkäkarvaisuus periytyy autosomaalisena resessiivisenä ominaisuutena, jolloin vain molemmilta vanhemmiltaan pitkäkarvaisuusgeenin perineet koirat ovat ulkoasultaan pitkäkarvaisia.

Pitkäkarvaisuuteen on olemassa geenitesti. Pitkäkarvaisuusgeeniä kantava yksilö tulee yhdistää vain FGF5 geeni vapaaseen yksilöön. Pitkäkarvainen československý vlčiak ei ole näyttely eikä jalostuskoira.

The most likely lineages of the mutation spread

Kuva 25: Tutkimus pitkäkarvaisuusgeenin mahdollisesta periytyvyydestä rodussa.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Yleisimmät kuolinsyyt vuosina 1999 –2020 syntyneillä koirilla

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	9 vuotta 2 kuukautta	4
Kasvainsairaudet, syöpä	4 vuotta 8 kuukautta	2
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	1 vuotta 1 kuukautta	1
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	5 vuotta 6 kuukautta	2
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	2 vuotta 10 kuukautta	4
Luusto- ja nivelsairaus	5 vuotta 1 kuukautta	5
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	7 vuotta 11 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 3 kuukautta	5
Petovahinko	7 vuotta 3 kuukautta	1
Selkäsairaus	5 vuotta 1 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	12 vuotta 4 kuukautta	1
Synnytysvaikeus	2 vuotta 1 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 3 kuukautta	1
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 0 kuukautta	12
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	5 vuotta 10 kuukautta	9
Kaikki yhteensä	7 vuotta 4 kuukautta	50

Huom. Vain murto-osa omistajista on ilmoittanut koiran kuolinsyy. Kuolinsyy on usein ilmoitettu vain silloin, jos koiran kuolemaan on ollut jokin poikkeava syy. Yhdistys kannustaa koiranomistajia merkitsemään koirien kuolinsyyt ja ajankohdat.

Rotu on pitkäikäinen ja voi elää jopa 13-16 vuotiaaksi.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Taulukon 10 mukaan laskettuna rodun keskimääräinen pentuekoko on 6 pentua.

Vuosittilasto - rekisteröinnit

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pentuekoko	6,0	3,0	5,0	5,5	5,5	6,3	6,5	3,8	4,8	8,0	8,0

Astumisvaikeudet

Ei todettuja astumisvaikeuksia.

Tiinehtymisvaikeudet

Ei suuremmissa määrin tiinehtymisvaikeuksia, joitain narttuja on jäänyt tyhjäksi tai luonut pennut ennen syntymää.

Synnytysongelmat

Synnytysongelmat ovat rodussa harvinaisia. Suomessa poikkeuksina polttoheikkous ja kohdunkiertymä, joita molempia on tavattu yksi.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Československý vlčiak on erinomainen kasvatamaan pentuja, emoilla on vahvat alkukantaiset viedit ja emot hoitavat erinomaisesti pentujaan. Maidontuotanto on hyvää, pennut ovat elinvoimaisia ja terveitä, eikä epämuodostumia juurikaan esiinny. Rodun tilanne on hyvä ja kanta on elinvoimainen.

Pentukuolleisuus

Pentukuolleisuus on suhteellisen vähäistä.

Synnynnäiset viat ja epämuodostumat

Rotu on alkukantainen, vahva ja elinvoimainen. Synnynnäiset viat ja epämuodostumat ovat harvinaisia.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Rodulla ei ole liioiteltuja piirteitä, jotka altistaisivat yksilöitä sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rotu on elinvoimainen ja yleisterve. Rodulla ei ole ongelmia lisääntymisessä ja pentueet syntyvät yleensä luonnollisen astumisen kautta, keinosiemennystä ei Suomessa vielä ole tiedettävästi käytetty. Kuolinsyytilaston yleisin kuolinsyy on luusto ongelmat tai hermostolliset sairaudet (DM & Epilepsia). Valitettavasti ei ole luotettavaa tietoa ja lopetettujen koirien todellinen määrä on suurempi kuin koiranettiin ilmoitettu määrä. Muut terveysongelmat ovat lähinnä yksittäistapauksia rodussamme, esimerkiksi autoimmuunisairaudet, syövät, sydänsairaudet, silmänsairaudet ja kääpiökasvuisuus. Kapeneva geenipohja lisää alttiuksia myös ym. sairauksien kohdalla. Tämän vuoksi jalostusvalinnoissa suositellaankin otettavan huomioon sekä sukulaisuus että suvuissa esiintyvät sairaudet.

Suomen Kennelliiton jalostusstrategian kohdan 3.2.2 mukaisesti koiraa, jolla on sellainen sairaus, jonka vuoksi se joutuu syömään erikoisruokavaliota tai säännöllistä tai toistuvaa lääkitystä, ei tule käyttää jalostukseen. Jalostukseen käytettävillä yksilöillä ei myöskään tulisi olla sen omaa hyvinvointia, terveyttä tai liikunnallista kykyä alentavia sairauksia. (lähde: Suomen Kennelliitto Yleinen Jalostusstrategia). Yhdistys tulee kartoittamaan ongelmia, joista ei ole tallennettua dataa kyselyillä, kuten luonteen, selkärangan rappeuman ja kääpiökasvuisuuden sekä yleisterveyden osalta. Yhdistys pyrkii tukemaan jäsentensä koirien terveyteen liittyviä tutkimuksia.

Ongelmien mahdollisia syitä

Puutteellinen tieto yksilöiden terveydestä esim. kuvaamattomat tai geenitestaamattomat vanhemmat. Geeniperimän lisäksi luusto-ongelmien ilmituloon voi vaikuttaa kehityksen kannalta epäsuotuisa ravinto ja ruokinta tai koiran kasvun kannalta epäedulliset pito-olosuhteet ja / tai liikunta. Joissakin yhdistelmissä sukusiitosasteet ovat korkeita.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

KÄYTTÖTARKOITUS: Työkoira.

FCI:n LUOKITUS: Ryhmä 1 lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsin-paimenkoirat) Alaryhmä 1 lammaskoirat
Käyttökoetulos vaaditaan

LYHYT HISTORIAOSUUS: Vuonna 1955 silloisessa Tšekkoslovakiassa tehtiin biologinen kokeilu risteyttämällä saksanpaimenkoira ja karpaattiensusi. Kokeilu osoitti, että sekä koiralla astutetun suden että sudella astutetun koiran jälkeläisiä voidaan kasvattaa. Ylivoimaisesti suurimmalla osalla näiden risteytysten tuloksena syntyneistä yksilöistä oli geneettiset edellytykset jalostustyön jatkamiseen. Kokeilun loputtua vuonna 1965 kehitettiin suunnitelma uuden rodun kasvatustyöksi. Tarkoituksena oli yhdistää suden hyödylliset ja koiran parhaat ominaisuudet. Silloisen Tšekkoslovakiassa koirankasvattajayhdistyksen yleiskokous nimesi vuonna 1982 československý vlčák kansallisroduksi.

YLEISVAIKUTELMA: Tiivisrakenteinen, keskikokoa kookkaampi, suorakaiteen muotoinen. Rungon muoto, liikkeet, karvanlaatu, karvapeitteen väri ja maski muistuttavat sutta.

Ryhmä: 1 FCI:n numero: 332 Hyväksytty: FCI 3.9.1999 SKL-FKK 29.1.2000

TÄRKEITÄ MITTASUhteITA: Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 10:9. Kuonon pituuden suhde kallon pituuteen on 1:1,5.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Eloisa, erittäin toimelias, hyvin kestävä, oppivainen ja reaktioissaan nopea. Peloton, rohkea ja epäluuloinen. Erittäin uskollinen isännälleen. Erilaisiin sääolosuhteisiin soveltuva ja monikäyttöinen.

PÄÄ: Symmetrinen ja lihaksikas; muodostaa sivulta ja ylhäältä katsottuna tylpän kiilan. Sukupuolileima on selvä.

Kallo: Sivulta ja edestä katsottuna otsa on hieman kaareutunut. Ei selvää otsauurretta. Niskakyhmy on selvästi havaittava.

(Litteä otsa, heikko leuka, liian lyhyt tai liian pitkänomainen kuono-osa suhteessa kallo-osaan on vakava virhe)

Otsapenger: Kohtuullisesti erottuva.

Kirsu: Soikea ja väriltään musta.

Kuono: Kuiva, ei leveä, kuonoselkä on suora.

Huulet: Suupieltä myöten tiiviit. Huulten reunat ovat mustat.

(Löysät huulet ovat vakava virhe)

Leuat / hampaat: Leuat ovat vahvat ja symmetriset. Hampaat, etenkin kulmahampaat ovat hyvin kehittyneet. Hammaskaavion mukaisesti 42 säännöllisesti kiinnittynyttä hammasta. Leikkaava tai tasapurenta.

Posket: Kuivat, riittävän lihaksikkaat, eivät voimakkaasti ulkonevat.

Silmät: Pienet, vinot ja meripihkan väriset. Silmäluomet ovat tiiviit.

(Silmien tulee olla vaaleat, kellanruskeat eli meripihkan väriset, hyvin vaaleita tai haaleanvihreitä silmiä pidetään rajatapauksina, vaikkakaan ei varsinaisesti virheinä. Tummanruskeat silmät, kastanjanväriset tai sitä tummemmat katsotaan jo vakavaksi virheeksi. Ulkonevat silmät, löysät silmäluomet, pyöreät silmät entropium, ektropium ovat hylkääviä virheitä)

Korvat: Pystyt, ohuet, kolmionmuotoiset ja lyhyet (pituudeltaan korkeintaan 1/6 säkäkorkeudesta). Korvan kiinnityskohdan ulkoreuna ja silmän ulkokulma ovat samalla linjalla. Edestä katsottuna korvan kärjen kautta vedetyn pystysuoran linjan tulee sivuta poskea.

(Liian suuret, löysät tai väärin kiinnittyneet korvat katsotaan vakavaksi virheeksi)

KAULA: Kuiva ja lihaksikas, muodostaa lepoasennossa jopa 40 asteen kulman vaakatasoon nähden. Kaulan tulee olla niin pitkä, että kuono ulottuu vaivatta maahan.

RUNKO

Ylälinja: Kaula liittyy sulavasti runkoon; ylälinja on hieman laskeva.

Säkä: Lihaksikas ja korostunut, ylälinjan tulee kuitenkin olla sulava.

(Jos säkä ei ole korostunut se katsotaan virheeksi)

Selkä: Kiinteä ja suora.

(Epätavallinen selkä, laskeva, karpin- tai notkoselkä on vakava virhe. Liian laskeva selkä on hyvin vakava virhe, vakavuudesta riippuen jopa hylkäävä)

Lanne: Lyhyt, lihaksikas, ei leveä, hieman viisto.

Lantio: Lyhyt, lihaksikas, ei leveä, hieman viisto.

Rintakehä: Symmetrinen, lihaksikas, tilava, poikkileikkaukseltaan päärynän muotoinen, kapenee kohti rintalastaa. Rintakehä ei ulotu kyynärpäiden tasolle. Rintalastan kärki ei ulotu olkanivelten etupuolelle.

(Tynnyrimäinen rintakehä on vakava virhe)

Alalinja ja vatsa: Kiinteä vatsa, vatsaviiva on kohoava. Kupeet ovat hieman sisään vetäytyneet.

HÄNTÄ: Ylös kiinnittynyt ja suoraan alaspäin riippuva. Koiran ollessa innostunut, häntä yleensä nousee sirpin muotoisena.

(Liian pitkä häntä on virhe, alas kiinnittynyt tai virheasentoinen häntä on vakava virhe)

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat suorat, vahvat, kuivat ja lähellä toisiaan. Etukäpälät ovat hieman ulospäin kääntyneet.

Lavat: Lapaluut ovat sijoittuneet melko eteen ja muodostavat noin 65 asteen kulman vaakatasoon nähden. Lavat ovat lihaksikkaat.

Olkavarret: Voimakaslihaksiset, muodostavat lapaluun kanssa 120 -130 asteen kulman.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset, selvästi erottuvat ja vapaasti liikkuvat. Olka- ja kyynärvarsi muodostavat noin 150 asteen kulman.

Kyynärvarret: Pitkät, kuivat ja suorat. Kyynärvarren ja ranteen yhteispituus on 55% säkäkorkeudesta.

Ranteet: Vahvat ja joustavat.

(Rotumääritelmä edellyttää, että kyynärvarsien ja ranteen yhteenlaskettu pituus on 55 % koiran säkäkorkeudesta)

Välikämmenet: Pitkät, muodostavat ainakin 75 asteen kulman alustan kanssa. Hieman joustavat liikkeessä.

Etukäpälät: Suuret ja hieman ulospäin kääntyneet. Pitkähköt, kaareutuneet varpaat ja vahvat, tummat kynnet. Päkiät ovat selvästi erottuvat, kimmoiset ja tummat.

TAKARAAJAT:

(Arvosteltaessa koiran etu- tai takaraajoja on tärkeämpää arvioida niiden liikuntakykyä kuin kulmauksia. Huonosti kulmautuneet raajat lasketaan virheeksi, liian lyhyet raajat ovat vakava virhe)

Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat voimakkaat ja yhdensuuntaiset. Istuinluun kärjen kautta vedetty pystysuora viiva kulkee kinnernivelen keskeltä. Kannukset eivät ole toivottavat ja ne tulee poistaa.

Reidet: Pitkät ja lihaksikkaat, muodostavat lantion kanssa 80 asteen kulman. Lonkka-nivel on vahva ja joustava.

Polvet: Vahvat ja joustavat.

Sääret: Pitkät, kuivat ja lihaksikkaat. Muodostavat noin 130 asteen kulman välijalan kanssa.

Kintereet: Kuivat, vahvat ja joustavat.

Välijalat: Pitkät ja kuivat. Asennoltaan lähes pystysuorat alustaan nähden.

Takakäpälät: Pitkähköt, varpaat ovat kaareutuneet ja kynnet vahvat ja tummat. Päkiät ovat selvästi erottuvat.

LIIKKEET: Ravi on tasapainoista, keveää ja maatavoittavaa. Raajat liikkuvat mahdollisimman lähellä maata. Pää ja kaula ovat lähes vaakasuorassa asennossa. Peitsaus kävellessä on rodulle ominaista.

(Korkea eturaajojen liike on virhe, lyhyt ravi tai muut poikkeamat ovat vakavia virheitä. Raskas käynti tai löysät jänteet hylkääviä virheitä)

NAHKA: Kimmoista, tiiviisti pinnanmyötäinen, rypytön ja pigmentitön.

KARVAPEITE

Karva: Suoraa ja pinnanmyötäistä. Kesä- ja talvikarvat poikkeavat selvästi toisistaan. Talvella erittäin runsas aluskarva muodostaa peitinkarvan kanssa tiiviin, koko rungon peittävän karvapeitteen. On tärkeää, että karvoitus peittää vatsan, reisien sisäpinnan, kivespussin, korvien sisäpuolen ja varpaiden välit. Kaula on runsaskarvainen.

(Puutteellinen tai avoin karvapeite on vakava virhe, pitkäkarvaisuus tai kihara karvapeite on hylkäävä virhe)

Väri: Vaihtelee kellanharmaasta hopeanharmaaseen. Vaalea maski on rodun erityispiirre. Vaaleaa karvaa on myös kaulan alapuolella ja eturinnassa. Vaaleamaskinen tummanharmaa väri on sallittu.

(Värin suhteen ei ole ratkaisevaa mikä harmaa sävy on kyseessä tai, kuinka paljon karvapeitteessä on keltaruskeita pigmenttejä. Heikosti havaittava maski katsotaan virheeksi, puuttuva maski vakavaksi virheeksi. Pigmentin puuttuminen on vakava virhe, samoin vaaleat kynnet tai päkiät, kuten myös muu kuin täysin musta kirsu. Sudenharmaasta poikkeava väri on hylkäävä virhe)

KOKO JA PAINO

Säkäkorkeus: Urokset vähintään 65 cm ja nartut vähintään 60 cm.

Paino: Urokset vähintään 26 kg ja nartut vähintään 20 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

(Erinomainen voidaan antaa koiralle, joka esitetään erinomaisessa kunnossa, heikko kunto, laihuus, tai lihaksettomuus on vakava virhe)

- raskas tai kevyt pää, litteä otsa
- kahden P1:n tai molempien P3:n puuttuminen ei ole virhe, kuitenkin kahden P1:n ja yhden M3:n tai molempien M3:n ja yhden P1:n puuttuminen on virhe
- tummanruskeat, mustat tai keskenään eriväriset silmät
- paksut sekä alas tai ylös kiinnittyneet korvat
- levossa korkea-asentoinen, seislessä matala-asentoinen kaula
- matala säkä, epätyypillinen ylälinja, pitkä lantio
- pitkä, alas kiinnittynyt ja virheasentoinen häntä
- liikaa tai liian vähän kulmautunut etuosa, painuneet ranteet
- liikaa tai liian vähän kulmautunut takaosa, riittämättömät lihakset
- heikosti havaittava maski
- lyhyet ja keinuvat liikkeet

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- vihaisuus tai liiallinen arkuus
- selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- virheelliset mittasuhteet
- käytöshäiriöt ja luonneviat
- epätyypillinen pää
- hammaspuutokset (lukuun ottamatta kahden P1:n ja M3:n puuttumista, kts. virheet), epäsäännöllinen purenta

- epätyypillinen silmien muoto ja asento
- epätyypillisesti kiinnittyneet tai muodoltaan epätyypilliset korvat
- löysä kaulanahka
- voimakkaasti luisu lantio
- epätyypillinen rintakehä
- epätyypillinen hännän kiinnityskohta ja asento
- virheellinen tai epätyypillinen eturaajojen asento
- harittava ja epätyypillinen karvapeite
- muut kuin rotumääritelmässä mainitut värit
- veltot nivelsiteet
- epätyypilliset liikkeet.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin. Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Punaisella kirjatut tekstit ovat tulkintoja rodun luojan Hartlin teoksesta Československý vlčák.

Kuva 26: Rodunomainen liike.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Rodun yleisin harrastus on näyttelyt, näyttelytilastossa alla näyttelykäynnit vuosina 2015-2020

Näyttelytilasto						
Näyttelyt	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Yhteensä	17	57	77	79	79	56

Näyttelytulokset vuosina 2015-2020

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	111 tulosta	19 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	135 tulosta
Nuorten luokka	38 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	43 tulosta
Avoin luokka	65 tulosta	13 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	3 tulosta	83 tulosta
Käyttöluokka	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta
Valioluokka	76 tulosta	6 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	86 tulosta
Veteraaniluokka	15 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	16 tulosta
Yhteensä	307 tulosta	43 tulosta	5 tulosta	2 tulosta	4 tulosta	4 tulosta	365 tulosta

Eniten näyttelytitteleitä saavuttanut Suomessa syntynyt koira (08/21)

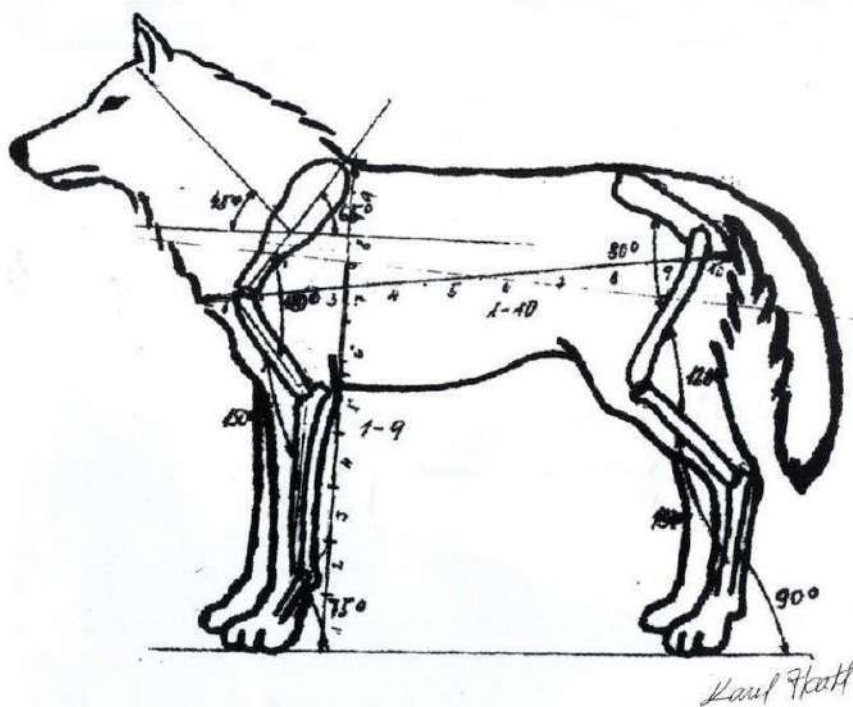

Kuva 27: C.I.E. POHJ MVA FI MVA DK MVA SE MVA EE MVA LV MVA LT MVA RU MVA BALT MVA LT JMVA LV JMVA EE JMVA BALT JMVA LT VMVA LV VMVA EE VMVA BALT VMVA RKFV LTJV-13 LVJV-13 TLNJW-13 BALTV-13 SEV-13 LVV-14 TLNW-14 HeW-14 SEV-14 LTV-15 SEV-15 EEV-15 LVV-15 PMV-15 TLNW-16 LVV-16 BALTV-16 SEV-16 V-16 LTV-17 LVV-17 SEV-17 SEV-18 PMV-19 LTVV-20 LVVV-21 TLNVW-21 EE VW-21 WolfSirius If You're Happy

Rodun koirien jalostustarkastukset

Rodun edustajia on jalostustarkastettu 12 yksilöä hyväksytysti vuonna 2016.

Ulkomuotoarvostelut 5 erinomaista, 5 erittäin hyvää ja 2 hyvää. Kaikki 12 koiraa suorittivat hyväksytysti käyttäytymisosoituksen eikä jalostustarkastuksen kokonaisuudessa havaittu luonteeseen liittyviä ongelmia kuten arkuutta tai vihaiisuutta.

Kuva 28; Ing. Karel Hartlin luonnos.

Farry Kollárov dvor oli ensimmäinen Suomeen tuotu jalostustarkastettu koiria tuloksella P1 Slovakiasta. Tämän lisäksi on muutamia muitakin rodun kotimaissa hyväksytysti jalostustarkastettuja koiria. Myös muutamia Suomessa kasvatettuja československý vlčiak:ja on hyväksytysti jalostustarkastettu rodun kotimaassa.

Slovakian jalostustarkastuksen "bonitation" sisältö ja kaavakkeet liite 2
Tulokset ovat P1 = Erinomainen P3 = Erittäin Hyvä P5= Hyvä P14= Hylätty

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Ulkomuotoarvostelussa tulee kiinnittää huomiota kokonaisuuteen, mittasuhteisiin ja oikeisiin yksityiskohtiin, tämä rotu on yksi lähimpänä luonnollisinta ulkomuotoa mitä on olemassa. Rotu on luokiteltu rotumääritelmässä **työkoiraksi**. FCI:n LUOKITUS: Ryhmä 1 lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) Alaryhmä 1 lammaskoirat Käyttökoetulos vaaditaan. Rotumääritelmän mukaan československý vlčiak tulee soveltua työkoiraksi. Kaikki soveltuvuutta heikentävät ominaisuudet katsotaan virheiksi. Československý vlčiak:n nykyisessä rakenteessa ei ole käyttötarkoitusta haittaavia ominaisuuksia.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Československý vlčiak -rodussa ei ole liioiteltuja epäterveitä piirteitä eikä suoranaisia ongelmakohtia rakenteessa. Yllä rotumääritelmään kirjattu punaisella huomioitavat mahdolliset ongelmakohdat ulkomuodossa.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

01.01.2022 - 31.12.2026

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

- Säilytetään geenipooli laajana tai kasvatetaan sitä. mm. kannustamalla tuomaan ulkomailta keskenään erisukuisia koiria.
- Nykyisestä koirakannasta käytetään jalostukseen luonteeltaan ja fyysisesti terveitä sekä rodunomaisia yksilöitä laajasti ja suunnitelmallisesti jalostusohjeita sekä suosituksia noudattaen.

Käyttäytyminen ja luonne

Rodun alkuperäiset käyttötarkoitukset huomioidaan nyky-yhteiskunnan vaatimusten mukaisesti. Tavoitteena on käyttää terveystutkittuja, hermorakenteeltaan vahvoja, rodunomaisesti rohkeita ja luonteeltaan sopivia koiria jalostukseen. Millään muotoa käytökseltään arka tai aggressiivinen koira ei ole jalostuskoira.

Tavoitteena on, että sopivien jalostusyhdistelmien löydettävyyttä helpotetaan järjestämällä ja/tai kannustamalla rodun harrastajia osallistumaan käyttäytymistä tai luonnetta mittaaviin kokeisiin ja testeihin.

Rotu on koiranäyttelyissä erityistarkkailulistalla luonteiden osalta. Jalostukseen ei saa käyttää arkoja eikä ihmistä kohtaan vihaisia yksilöitä.

Koska kyseessä on fyysisesti vahva ja kooltaan iso koira, erityisesti kasvattajien tulee kiinnittää huomiota jalostukseen käytettävien koirien käyttäytymiseen ja luonteisiin.

Käyttöominaisuudet

Tavoite on kunnioittaa rodun alkuperäisiä käyttöominaisuuksia nyky-yhteiskuntaan sopeutumisen määrittämässä rajoissa. Rodun alkuperäistä käyttötarkoitusta rajavartiokoirana on tänä päivänä lähes mahdotonta ylläpitää, joten nykyään rotu on harrastus- ja seurakoirana. Jalostuksessa tulisi säilyttää rodun alkukantaisuus, erikoislaatuisuus, rohkeus ja aktiivisuus positiivisena ominaisuutena.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on rodun terveystilanteen säilyttäminen hyvänä ja huolehtia, että perinnölliset sairaudet saadaan kartoitettua.

Virallisten terveystutkimusten määrää pyritään lisäämään saamalla myös mahdollisimman monet ns. kotikoiran omistajat tutkituttamaan koiransa lonkkien, kyynärien ja selän osalta, sekä teettämään DM:n

(Degeneratiivinen Myelopatia) geenitesti, sillä jalostuskoirien ohella myös näiden tutkiminen antaa arvokasta tietoa rodun terveystilanteesta.

Keinona on lisätä tilastointeja, joiden perusteella olisi mahdollista ehkäistä terveysongelmien yleistymistä. Yhdistys tiedottaa terveystutkimuksista kotisivullaan ja tapahtumissa.

Keinona on lisätä tilastointeja, joiden perusteella olisi mahdollista ehkäistä terveysongelmien yleistymistä. Yhdistys tiedottaa terveystutkimuksista kotisivullaan ja tapahtumissa.

Viralliset PEVISA terveystutkimukset sekä jalostustoimikunnan ja kasvattajien yhteistyö ovat tärkeitä avaimia terveen, pitkäikäisen niin ulkomuodollisesti kuin käyttöominaisuuksiltaan rotumääritelmää vastaavan československý vlčák:in jalostuksessa.

Lonkkaniveldysplasia

Tiedon lisääminen lonkkanivelen kasvuhäiriön yleisyydestä, sekä kasvuhäiriön oireista.

Kyynärniveldysplasia

Tiedon lisääminen kasvuhäiriön yleisyydestä sekä kasvuhäiriön oireista.

LTV-muutokset

Tiedon lisääminen ja kerääminen LTV-muutoksien yleisyydestä sekä siitä, millaisia oireita selkämuutos mahdollisesti aiheuttaa

DM

Tietoisuuden lisääminen sairaudesta ja tilanteen kartoittaminen DM-geenin yleisyydestä sekä sillä tavalla tavoitteena estää sairaiden yksilöiden syntyminen.

Keino: Tavoiteohjelman avulla pyritään ennaltaehkäisemään sellaisten periytyvien vikojen tai sairauksien leviämistä rodun kantaan, jotka alentavat koiran elinkykyä tai aiheuttavat sen elämän laadun alenemisen. Terveystieteen rodussa tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota. Omistajia tulee kannustaa PEVISA-ohjelman mukaisiin tutkimuksiin sekä muihin rotuyhdistyksen suosittamiin tutkimuksiin. Kasvattajia tulee informoida rodun tilanteen kehityksestä. Rodulla esiintyvien sairauksien esiintymistä maailmanlaajuisesti tulee seurata ja mahdollisista uusista uhista on tiedotettava kasvattajia.

Yhdistys pyrkii taloudellisesti tukemaan jäsentensä virallisia kennelliitossa kirjattuja terveystutkimuksia.

Tavoitteiden toteutumista pyritään seuraamaan esimerkiksi jalostustarkastuksissa, yhdistykselle lähetettävistä Kennelliiton virallisista terveystutkimuksista, jalostustietojärjestelmästä sekä terveys ja luonne kyselyistä.

Lisääntyminen

Tavoite on säilyttää rodulla vahva libido sekä emoilla vahva hoivavietti käyttämällä järkeviä ja vahvan sukupuolivietin omaavia yksilöitä jalostukseen.

Československý vlčák on alkukantainen vahva rotu eikä lisääntymisessä ole havaittuja ongelmia paria poikkeusta lukuun ottamatta, kuten polttoheikkous ja kohdunkiertymä. Astumiset tapahtuvat luonnollisesti, nartut ovat hyviä synnyttäjiä ja hyviä emiä.

Ulkomuoto

Tavoite on tarkkailla ja mahdollisuuksien mukaan parantaa seuraavia ongelmakohtia käyttämällä vain keskivertoa parempia koiria jalostukseen ja tuomalla mahdollisimman laadukkaita koiria maahan:

- yleisvaikutelmaltaan rodun kuuluu olla susimainen, tiivisrakenteinen, keskikokoa kookkaampi, suorakaiteen muotoinen. Rungon muoto, liikkeet, karvanlaatu, karvapeitteen väri ja maski muistuttavat sutta. Sukupuolileima tulee olla selkeä, sekä uroksilla että nartuilla.

Haasteita ovat koko, rintakehän oikea syvyys, pään oikeat mittasuhteet ja päälinjat (susimaisen ilmeen säilyttämiseksi), löysät huulet, isot tai liian ohuet korvat, pyöreät tai liian tummat silmät, löysät silmäluomet, löysä kaulanahka, heikko alaleuka. Rotumääritelmästä poikkeava hännän pituus.

Keino: Pyritään järjestämään rodun erikoisnäyttelyihin mahdollisuuksien mukaan rotuun erikoistuneet tuomarit arvostelemaan rotua ja antamaan oman näkemyksensä rodun ulkomuodosta maassamme.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Pevisa 1.1.2022

Lonkkaniveldysplasialausunto tutkimusalaikäraja 12kk

Kyynäniveldysplasialausunto tutkimusalaikäraja 12 kk

LTV lausunto tutkimusalaikäraja 12 kk

DM-geenitesti sääntö astuu voimaan heti, kun tutkimuslaboratorio voi kirjata tulokset jalostustietojärjestelmään.

Suositukset

Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla mahdollisimman terve, rakenteeltaan tasapainoinen ja rotumääritelmän mukainen, luonteeltaan rodunomainen, keskivertoa parempi yksilö. Jalostuskoirilla tulee olla näyttelystä vähintään EH tai kennelliiton jalostustarkastus kokonaisarvio EH. Jalostukseen tulisi valita yksilöitä monipuolisesti ja geenipohjaa laajentavasti.

Koira suositellaan kuvattavaksi vasta sen täytettyä 18 kk.

Nartun on hyvä olla vähintään 24 kk ennen ensimmäistä astutusta.

Jalostukseen suositellaan käytettävän vain lonkkadysplasia asteiden A–C tuloksen omaavia koiria. LTV tulokset 1-4 suositellaan yhdistämään 0 tulokseen kennelliiton suosituksen mukaan.

Suosittellaan tehtävän vain yhdistelmiä, missä vähintään toinen vanhemmista on testattu vapaaksi degeneratiivisesta myelopatiasta.

Suosittellaan että toinen vanhemmista on testattu vapaaksi kääpiökasvuusgeenistä (DW N/N)

Yhdistys suosittelee virallista silmäpeilausta tiedon keräämistä varten mahdollisista silmänsairauksista. Pitkäkarvaisuusgeeniä kantava yksilö tulisi yhdistää vain FGF5 geeni vapaaseen yksilöön.

Uusintayhdistelmiä ei suositella. Geenipohjan säilyttämiseksi ja laajentamiseksi pyritään välttämään suosituimpien urosten liikakäyttöä.

Jalostussuositukset ulkomaiselle koiralle:

Ulkomaiselle koiralle suositellaan olevan teetetty samat terveystutkimukset, kuin suomalaiselle. Mikäli ulkomaisella koiralla ei ole tutkimustuloksia, on Suomessa jalostukseen käytettävän koiran oltava tuloksiltaan HD A tai B ja ED 0.

Mikäli suomalaisen koiran tutkimustulokset ovat huonommat, kuin HD B ja/tai ED 0, tulee ulkomaista koiraa käytettäessä yhdistelmän täyttää rodun PEVISA-vaatimukset, pois lukien LTV. (Jos koiralla on HD C ja/tai ED 1 tai 2, on ulkomaisen koiran oltava lonkka- ja kyynärkuvattu tuloksin HD A, B tai C ja ED 0 tai 1.)

Jalostuskriteereitä eivät ole:

- jalostuskäyttö vain tiettyyn ominaisuuteen vedoten (esim. terveet lonkat)
- parituskumppanin löytyminen mahdollisimman läheltä tai omasta taloudesta
- nartun pennuttaminen siksi, että se on nartun terveydelle hyväksi
- nartun pennuttaminen siksi, että se on niin söpö, kiva tai olisi omistajalle ainutlaatuinen kokemus
- jalostuskäyttö vain näyttely- tai muun menestyksen perusteella
- jalostuskäyttö, jonka tavoitteena on vain taloudellinen tuottavuus
- jalostuskäyttö, joka kaventaa geenipoolia -> lisää ainoastaan koiramäärää

Jalostusyhdistelmissä pyritään mahdollisimman suureen monimuotoisuuteen, turvaamaan laaja jalostuspohja ja estämään perinnöllisten ongelmien syntyminen tai yleistyminen. Sisäsiittoisia yhdistelmiä ei hyväksytä. Yhdistys ei muutoinkaan suosittele yhdistelmiä, joissa sukusiitosprosentti ylittää 6,25 % (viisi sukupolvea). Yksilöitä, jotka ovat aggressiivisia tai huomattavan arkoja ei saa käyttää jalostukseen.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Rotuyhdistys suosittelee, ettei nartulla olisi enemmän kuin 1-2 pentuetta elinaikanaan ja uroksella 2-3 pentuetta.

Yleinen suositus on, että yhdenkään koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 5 % rodun populaatiossa yhden sukupolven (4 v) jaksolla rekisteröidyistä pennuista. Urosten jälkeläismäärän tulee jakautua mahdollisimman tasaisesti eri vuosille. Jälkeläismäärää arvioitaessa rodun populaation kokoa tulee tarkastella paitsi kansallisella myös kansainvälisellä tasolla, erityisesti yksilömäärältään pienissä roduissa.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Yhdistys on pieni, joten sillä on rajalliset toimintaresurssit, mutta vastaavasti jäsenistössä on intohimoisia rodunharrastajia.

Yhdistyksellä on jalostustoimikunta, joka kerää ja jakaa tietoa rodusta. Jalostustoimikunta toivoo kasvattajien apua ja yhteistyötä mahdollisimman kattavien tietojen kokoamisessa. Jalostustoimikunta pyrkii toteuttamaan käytännön jalostusneuvontaa ja vastaamaan mahdollisiin jalostuskyselyihin, sekä julkaisemaan jalostusaiheisia artikkeleita (rodun tilanteesta, tapahtumista, tilastoista ja genetiikan asiantuntijoiden kirjoituksia). Jalostustoimikunta pyrkii myös tekemään kansainvälistä yhteistyötä muiden maiden rotuyhdistysten ja kasvattajien kanssa rodun parhaaksi.

Yhdistyksessä jatketaan rodun terveystilanteen, mahdollisten käyttötulosten tai luonnetesti- ja näyttelytulosten seuranta, tilastointia ja julkaisemista jalostuksen tarpeisiin.

Yhdistys informoi rodusta ja tuo rotua esille esim. messuilla ja näyttelyissä. Yhdistys pyrkii järjestämään jalostustarkastuksia tarvittaessa, sekä kannustaa jäseniä osallistumaan tuomarikoulutuksiin yms. tapahtumiin.

Terveys

Seurataan terveystuloksia ja tiedotetaan näistä. Tavoitteena on myös järjestää tarvittaessa jalostustarkastustapahtuma, jossa käydään läpi mm. terveen koiran rakenteelliset ominaisuudet. PEVISA astuu voimaan. Pyritään osallistumaan virallisten terveystutkimusten kustannuksiin.

Rodun tulevaisuutta edistetään käyttämällä vain terveystutkittuja, terveitä ja hyväluonteisia sekä ulkonäöltään keskivertoa parempia yksilöitä jalostukseen.

Luonne ja käyttöominaisuudet

Kannustetaan koirien omistajia harrastamaan monipuolisesti sekä osallistumaan jalostustarkastuksiin.

Rodun soveltuvuudesta elinolosuhteisiinsa tiedotetaan kattavasti. Luonteita seurataan mm. näyttelyissä, näyttelytuloksista, jalostustarkastuksista, sekä yhdistyksen tapahtumissa ja yhdistyksen terveys- ja luonnekyselyissä.

Ulkomuoto

Yhteistyössä rotujärjestö Suomen Seurakoirayhdistyksen kanssa pyritään tiedottamaan tuomareita oikeanlaisesta československý vlčiak:sta tuomarikoulutusten yhteydessä. Jalostustarkastustapahtuma pyritään järjestämään 2-4 vuoden välein. Korostetaan kasvattajille, että jalostuksen tulee pohjautua aina voimassa olevaan rotumääritelmään. Lisäksi pyritään kutsumaan rodun alkuperämaan asiantuntijoita luennoimaan rodusta.

Populaation kokonaistilanne ja rakenne

Yhdistys kannustaa tuomaan ulkomailta keskenään erisukuisia koiria ja auttaa sukutaulujen selvittämisen suhteen.

Geenipohjan säilyttämiseksi ja laajentamiseksi pyritään välttämään suosituimpien urosten liiakäyttöä ja pyritään vaikuttamaan kasvattajiin niin, että maahantuodut koirat ja tehdyt yhdistelmät laajentaisivat geenipohjaa. Uusintayhdistelmiä ei suositella. Huomiota tulee kiinnittää myös sisäsiitoksen välttämiseen, ja yhdistelmiä tulee tarkastella myös yli 5 sukupolvea kattavin tiedoin, mielellään 7–8 sukupolveen saakka.

Yhdistyksellä on hyvät yhteydet rodun alkuperämaiden kokeneisiin kasvattajiin. Yhteistyön avulla saamme neuvoja ja tietoa jalostusasioissa, historiasta ja sukulinjoista, sekä tietoa myös geneettisesti arvokkaista koirista.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Heikkoudet ja uhat

Rodun jalostuksen suurimmat uhat liittyvät pieneen geenipooliin ja maailmanlaajuisesti yksipuoliseen jalostuskoirien käyttöön, ts. mahdolliseen matadorijalostukseen. Kannassa erilaisten resessiivisesti

periytyvien sairauksien kantajien määrä voi nousta nopeastikin ja vaikeuttaa monipuolista jalostuskoirien käyttöä. Myös erilaisten autoimmuunisairauksien yleistyminen on vaarana, mikäli rodun sukusiitosaste nousee ja geenipooli kaventuu entisestään.

Kasvatuksessa tulee kiinnittää huomiota erilaisiin terveystutkimuksiin sekä luonteisiin eikä vain kauniiseen susimaiseen ulkonäköön tai yksilön pennuttamiseen esim. taloudellisista syistä vain, koska rotu on vielä maassamme harvalukuinen ja pennuille on kysyntää. Oikeanlaisten kotien löytäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Rodulle uusi uhka maailmanlaajuisesti on sosiaalinen media, jonka kautta kaikenlaiset ihmiset voivat hankkia rodun edustajan väärin perustein ilman riittävää ja todenmukaista infoa rodusta. Kaunis ulkonäkö houkuttelee ja kaikki eivät ole vastuullisia oikeanlaisten kotien etsinnässä. Tästä voi seurata rodun liiallinen yleistyminen puutteellisilla tiedoilla rodusta ja sen tarpeista.

Ulkomaisten koirien terveydestä ei ole aina tarjolla yhtä luotettavaa tietoa, kuin suomalaisten. Esimerkiksi lonkkadysplasialausunnot eivät aina ole vertailukelpoisia suomalaisten lausuntojen kanssa. Tämä tulisi ottaa huomioon tuontikoiria hankkiessa saadaksemme tervettä luustoa. Lonkkanivelen kasvuhäiriö on rodun yleisin ja eniten hyvinvointia heikentävä sairaus niin Suomessa kuin maailmanlaajuisesti. Luustokuvausten tärkeys korostuu sekä lonkka-, että LTV-muutoksissa. Rodussa esiintyvistä selkäongelmista on hyvin vähän tietoa. Kyynärniveldysplasiaa ei tämän hetkisen tiedon valossa rodussa juurikaan esiinny.

Vaikka československý vlčiak on hyvin vaativa ja harvalukuinen rotu, ei sekään ole täysin säästynyt rekisteröimättömänä myytävien tai sekarotuisten pentujen kiroukselta. Rekisteröimättömissä ja sekarotuisissa pentueissa on se ongelma, että niitä yleensä kasvattavat ihmiset, joilla ei ole minkäänlaista kiinnostusta rotutyypillisen ulkonäön, luonteen tai terveyden säilyttämiseen eikä parantamiseen. Československý vlčiak:ia harkitsevan pennunostajan tulee muistaa, että mikäli koiralla ei ole rekisteröintitodistusta, se on sekarotuinen ja näin ollen koiran luonteesta, terveydestä tai ulkonäöstä ei ole minkäänlaisia takeita. Yhdistys tuomitsee jyrkästi rodun käytön rekisteröimättömien sekä sekarotuisten jalostukseen.

Suomessa on tehty jonkin verran uusintayhdistelmiä. Yhdistys kuitenkin suosittelee valitsemaan paritukseen aina eri kumppanit tavoitteenaan laajentaa rodun tehollista populaatiota.

Kasvattajien tulee tehdä enemmän yhteistyötä ja hankkia geneettisesti monimuotoista materiaalia myös ulkomailta. Ulkomaisten koirien terveydestä ei aina ole helppoa saada luotettavaa tietoa sekä lausuntokäytännöissä on hajontaa eri maiden välillä, joka puoltaa terveystulosten seurantaa Suomessa.

Mahdollisuudet ja vahvuudet

Tulevaisuudessa kasvatuksessa tullaan käyttämään enenevässä määrin erilaisia geenitestejä ja työkaluja kartoittamaan geneettistä monimuotoisuutta ja geneettisesti mahdollisesti piileviä sairauksia.

Pevisa astuu voimaan ja auttaa vähentämään luustosairaiden yksilöiden syntymistä ja näin voidaan varmistaa myös koirien hyvä elämänlaatu nivelterveyden osalta.

Rodun erikoislaatuinen luonne halutaan säilyttää positiivisena ominaisuutena. Periksiantamattomuus ja sitkeys ovat rodun erikoispiirteitä, ja sen suhde omistajaan on syvä ja ikuinen. Československý vlčiak:n nopea oppiminen sekä ongelmien ratkaisukyky ovat vahvuuksia ja ihailtavia ominaisuuksia, jotka tulee säilyttää.

Rodun vahvuus on sen terve rakenne ja liioittelemattomat piirteet.

Varautuminen ongelmiin

Tärkein keino varautua ongelmiin ja niiden ennaltaehkäisyyn ovat vastuulliset kasvattajat sekä harrastajat, jotka tutkivat jalostukseen käyttämänsä koirat luonteen ja terveyden osalta, ovat rehellisiä sukulinjoistaan ja jalostuskoirissaan ilmenevistä mahdollisista terveys- ja käyttäytymis- ja luonneongelmista.

Vältetään sairaiden koirien käyttöä ja kannustetaan terveystutkimaan muitakin, kuin jalostuskäyttöön suunniteltuja yksilöitä.

Kiinnitetään huomiota jalostusvalintoihin pitkällä tähtäimellä. Käytetään jalostukseen erisukuisia koiria, kannustetaan terveystutkimuksiin ja mahdollisuuksien mukaan tuetaan terveystutkimuksien teettämistä taloudellisesti. Järjestetään jalostustarkastuksia luonteen ja ulkomuodon osalta.

Kasvattajien ja harrastajien tulee päivittää, hankkia ja jakaa oikeanlaista infoa sekä faktatietoa rodusta. Hyvä yhteistyö rodun piirissä on tärkeää. Tiedottaminen, tutkiminen ja avoimuus ovat tärkeimpiä työkaluja rodun hyvinvoinnin ylläpitoon.

WWW.WOLFDOGS.FI

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
Jatkuva	Jäsenistön tiedottaminen ajankohtaisista terveys- ja luonneasioista
Vuosittainen	Rotupäivät
2022-2023	- terveyskyselyn luonti ja tuottaminen
2022-2023	- jalostustarkastuksen järjestäminen
2024	- luonnekyselyn luonti ja tuottaminen
2025	- jalostustarkastus - JTO-päivityksen 2027-2031 työstäminen ja ennakotarkastus - PEVISA-esityksen valmistelu
2026-	- jalostusaiheinen luento kaikille kiinnostuneille - valmiin JTO-päivityksen toimittaminen SKL:oon 31.5.2026 mennessä

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Jalostustoimikunta kerää tietoa suomalaisista československý vlčák rodun edustajista ja esittää tarvittaessa muutoksia esimerkiksi PEVISA-ohjelmaan havaintojen perusteella. JTO:n tarkoitus on koota tietoa harrastajille rodun tämänhetkisestä tilasta ja nostaa esiin jalostuksellisesti huomioitavia asioita. JTO:ssa esitettjä huolenaiheita seurataan ja niistä tiedottamista jäsenistölle jatketaan. JTO:n päivittämisessä pyritään jatkossakin tekemään yhteistyötä kasvattajien ja harrastajien kanssa kyselyjen ja kartoitusten muodossa.

7. LÄHTEET

Kennelliiton www-sivut

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/luonnetesti>

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-rakenne-ja-ulkomuoto/ulkomuodon-jalostustarkastus>

Suomen Kennelliitto ry:n rekisteröinti- ja terveystutkimustiedot sekä artikkeleita

Mäki, Katariina. Perimän monimuotoisuus ja jalostuspohja. Suomen Kennelliitto

Lappalainen, Anu. Koiran lonkkanivelen kasvuhäiriö, kyynärnivelen kehityshäiriö sekä välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) muutoksista. Suomen Kennelliitto

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>

Koiran epilepsia Eläinlääkäri Nina Mahlanen, Eläinklinikka Peninkulma. Suomen Kennelliitto

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koiran-epilepsia>

Kennelliiton jalostustietojärjestelmä / koiranet

<https://vcahospitals.com/know-your-pet/degenerative-myelopathy-in-dogs> (DM)

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/koiran-terveystutkimukset/dna-tutkimukset-ovat-kasvattajien-tasmatyokaluja>

<https://www.genomia.cz/en/test/dwarf/> (DWARFISM)

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jvim.12448> (DWARFISM, DWARFISM KUVALÄHDE)

https://www.genomia.cz/en/test/length_dog/ (PITKÄKARVAISUUS)

<https://clc-italia.it/articolo.php?id=275> (ARTIKKELI PITKÄKARVAISUUDESTA československý vlčiak:ssä)

Stenosi Sub-Aortica nel Cane Lupo Cecoslovacco (clc-italia.it) (SAS československý vlčiak)

<http://agro.icm.edu.pl/agro/element/bwmeta1.element.agro-e193179c-f6d5-4663-a4d5-320e5f815232> (SAS tutkimustyö missä myös muutama československý vlčiak)

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koirien-sydansairaudet-ja-niiden-diagnostiikka>

<https://elainystavasilaakari.fi/2018/01/luun-kasvaimet/> LUUSYÖPÄ OSTEOSARKOOMA

<https://www.koirangeenit.fi/projektit/tutkimusprojektit/autoimmuunisairaudet/>

http://www.vetbook.org/wiki/dog/index.php/Osteogenesis_imperfecta

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/luonnetesti>

<https://csv.sk/stranka/bonitation> (SLOVAKIAN JALOSTUSTARKASTUS)

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-yleinen-jalostusstrategia>

www.wolfdog-database.com (SUKULINJAT, KUVIA, KOIRIEN TIEDOT)

Československý vlčák - kirja Ing. Karel Hartl / Jindřich-Jedlička

Valkoinenpaimenkoira JTO

Bernhardinkoirien JTO

Sarplaninac JTO

WWW.WOLFDOGS.FI

7.1 Kuvalähteet

Kansikuvan on antanut käyttöön Peter Krotkovsky, Kennel Krotkovského dvora, Slovakia

Koirien kuvat: 1,5,6,8,9,10,11,12,13,18,20 www.Wolfdog-database.com

Kuva 2 & 3. https://www.ecanis.cz/clanky/-dedo-rosik-zustane-jiz-navzdy-kynologickou-legendou-_1530.html

Kuva 4: Suski Turkkila

Kuva 7: www.wolfdogs.cz

Kuva 14-15: Peter Krotkovsky

Kuva 16: Titta Mahonen

Kuva 17: Helena Hubáčková (www.wolfdog-database.com)

Kuva 18: www.clc-italia.it

Kuva 19: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>

Taulukko 03/21 kuva 20: Hip & Elbow Dysplasia: www.wolfdog-database.com/en/dog/health_statistic

Kuva 21: Valkoisenpaimenkoiran JTO

Kuva 22 Dwarfism: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jvim.12448>

Taulukko 03/21 kuva 23 DM & DW: www.wolfdog-database.com/en/dog/health_statistic

Kuva 24: Kim Bäckman

Kuva 25 Pitkäkarvaisuus: <https://clc-italia.it/articolo.php?id=275>

Kuva 26: WolfDogs ry

Kuva 27: Jin Kaakinen

Kuva 28: Karel Hartl

8. LIITTEET

LIITE 1 Sukulinjat

LIITE 2 Slovakian jalostustarkastuksen kaavakkeet käännettynä englannin kielelle

LIITE 1 SUKULINJAT

Sukulinjat

1. Libešovícen rajavartioasema 1958 Susi Brita saksanpaimenkoira Cézar z Březového háje

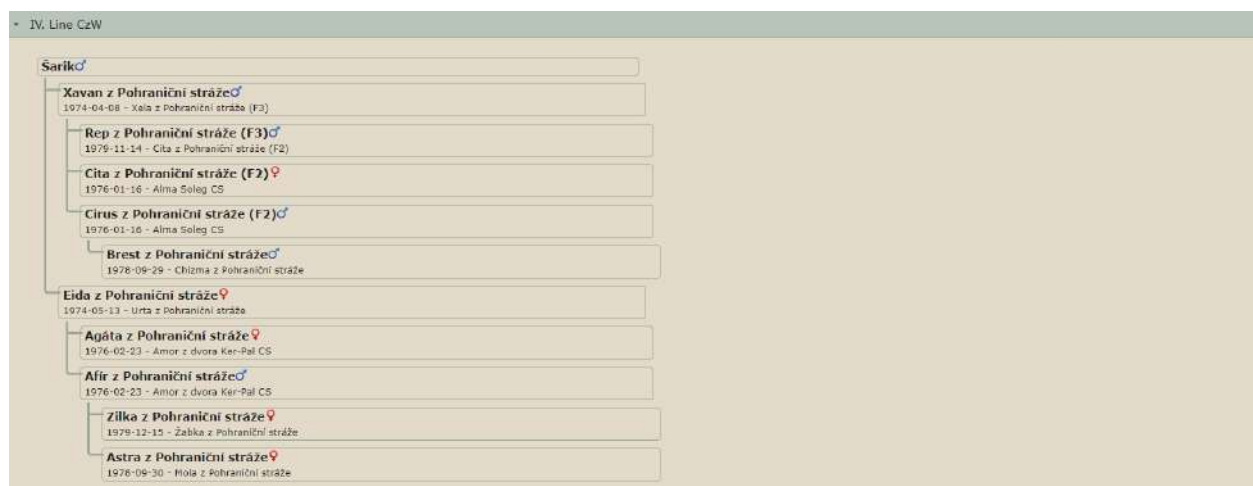
2. Libejovicen rajavartioasema 1960 Susi Brita ja saksanpaimenkoira Kurt z Václavky

II. Line C1W	
Brita ♀	
Isäkirj z Pohraniční stráž (F1) ♀	
1960-03-21 - Kurt z Václavky	
Cela z Pohraniční stráž (F2) ♀	
1960-03-27 - Jirka z Pohraniční stráž	
Ora z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1960-04-27 - Jirka z Pohraniční stráž	
Odra z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1960-05-27 - Jirka z Pohraniční stráž	
Tina z Pohraniční stráž (F2) ♀	
1961-07-29 - Jirka z Pohraniční stráž	
Xela z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1960-02-18 - Jirka z Pohraniční stráž	
Xela z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1960-02-18 - Jirka z Pohraniční stráž	
Tila z Pohraniční stráž (F2) ♀	
1961-07-29 - Jirka z Pohraniční stráž	
Sina z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1960-02-18 - Jirka z Pohraniční stráž	
Nita z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1961-02-06 - Jirka z Pohraniční stráž	
Odra z Pohraniční stráž (F3-F4) ♀	
1960-12-13 - Tina z Pohraniční stráž (F4)	
Pina z Pohraniční stráž ♀	
1972-10-03 - Jirka z Pohraniční stráž (F3)	
Suna z Pohraniční stráž ♀	
1972-02-26 - Jirka z Pohraniční stráž (F3)	
Pudra z Pohraniční stráž ♀	
1979-03-04 - Jirka z Pohraniční stráž (F3)	
Kala z Pohraniční stráž ♀	
1979-03-04 - Jirka z Pohraniční stráž (F3)	
Žarka z Pohraniční stráž ♀	
1979-02-05 - Jirka z Pohraniční stráž (F3)	
Mina z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1977-03-01 - Jirka z Vlna	
Senta z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1961-04-06 - Jirka z Pohraniční stráž	
Pietla z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1969-02-04 - Jirka z Jirka z Vlna	
Mona z Pohraniční stráž (F4) ♀	
1979-04-03 - Jirka z Pohraniční stráž	
Tendla z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1970-01-01 - Jirka z Pohraniční stráž	
Besi z Pohraniční stráž (F3-F4) ♀	
1974-03-17 - Jirka z Pohraniční stráž (F3)	
Ciro z Pohraniční stráž ♀	
1979-11-22 - Jirka z Pohraniční stráž (F3)	
Člva z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1979-11-22 - Jirka z Pohraniční stráž	
Pina z Pohraniční stráž (F3-F4) ♀	
1979-11-22 - Jirka z Pohraniční stráž (F3)	
Nik z Pohraniční stráž ♀	
1979-09-07 - Jirka z Pohraniční stráž (F3-F4)	

3. Bychoryn poliisi 1968 Susi Argo ja saksanpaimenkoira Asta z SNB (rajavartiolaitos)

III. Line C2W	
Argo ♂	
Ura z SNB CS (F1) ♀	
1968-00-00 - Asta z SNB	
Bara z Pohraniční stráž (F2) ♀	
1970-03-24 - Ajax vom alten Piesen	
Ink z SNB CS (F2) ♂	
0000-00-00 - Ajax vom alten Piesen	
Lord z Pohraniční stráž (F3) ♂	
1973-08-30 - Chara z Pohraniční stráž	
Žabka z Pohraniční stráž ♀	
1976-10-20 - Pina z Pohraniční stráž	
Riza z Pohraniční stráž ♀	
1976-04-18 - Mona z Pohraniční stráž (F4)	
Irza z Pohraniční stráž (F3-F4) ♀	
1977-05-28 - Mona z Pohraniční stráž (F4)	
Esa z Pohraniční stráž ♀	
1978-11-02 - Mona z Pohraniční stráž (F4)	
Caro z Pohraniční stráž ♂	
1977-01-14 - Besi z Pohraniční stráž (F3-F4)	
Ada z Pohraniční stráž ♀	
1981-08-11 - Žilka z Pohraniční stráž	
Oda z Pohraniční stráž ♀	
1980-02-08 - Žarka z Pohraniční stráž	
Orina z Pohraniční stráž ♀	
1980-02-08 - Žarka z Pohraniční stráž	
Mola z Pohraniční stráž ♀	
1978-03-10 - Suna z Pohraniční stráž	
Nisa z Pohraniční stráž (F3) ♀	
1973-09-05 - Xela z Pohraniční stráž (F3)	

4. Malackyn rajavartioasema 1974 Susi Šarik ja Xela z Pohraniční stráže (F3) ja Urta z Pohraniční stráže

5. Libejovícen rajavartioasema 1983 Susi Lejdy ja saksanpaimenkoira Bojar vom Schotterhof

Lähde: www.wolfdog-database.com

LIITE 2 BONITATION / Jalostustarkastus Slovakiassa

BONITATION

By bonitation we judge the exterior and character of an individual in compliance with standard recognized by the FCI. Age for males is min. 24 months and females min. 18 months.

Bonitation code is the main stud term. As stud can be accepted by males only assessment P1 or P3, (P5 – about this male used in breeding must decide the breeding committee) and by females the evaluation P1, P3 and P5.

JUDGING

By judging the dog, the breeding committee is looking on age, gender, the whole appearance, type and generosity, frame - the height and length, depth, width and strength of the skeleton and harmony of body shape. They describe the various parts of the body, starting from the head, including the teeth, the bite, eyes and ears. Furthermore, the procedure describes the neck, torso, forequarters, hindquarters, tail, quality and color of fur. Also, the movement. And at the end also the nature of the individual. Any deviation - the defect is then recorded.

MEASUREMENTS ON BONITATION

The dog must stand straight when measuring!

Measurement:

- A dental examination
- check of the testicles by males
- the height at the withers
- color of eye
- body length
- length of the front legs
- length and perimeter of pastern
- lower leg length
- the length of the thigh
- length head
- the length of the instep
- length of muzzle
- head width
- the length of the ear
- the depth and width of chest
- chest

The calculations of measured values:

- Index of height
- Index of format
- Index head

Assessment of the dog:

- standing
- by the move
- Nature - character

Assessment of nature

behave of individual during the measurement / behave of individual during the test

- a) a group of persons
- b) forfeiture in the presence of the handler
- c) forfeiture of the dog handler's absence
- d) response to a crash sound - shot
- e) control of attenuation of dog

Bonitation result is a card with recorded values and bonitation code that is entered into the dog's pedigree and it is valid a lifetime.

Lähde: Peter Krotkovsky / Klub chovateľov československého vlčiaka Slovenskej republiky (KCHČSV SR)
www.csv.sk

Czechoslovakian Vlcak Club UK
Bonitation Card for Czechoslovakian Vlcaks

Place: Oxford UK

Date: 22nd June 2019

Name	Kennel name	Sex	Date of birth	FCI/IKC Reg. No
bitch				
Name and address of owner		Name and address of breeder		
Name of sire & Kennel name		FCI or IKC Registration No		
Name of dam & Kennel name		FCI or IKC Registration No		

A Height (cm) B Testicles 12 one missing 14 both missing C Teeth (details of defects in comments) Teeth (details of defects in comments) <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> 1 slightly irregular bite line 3 distemper 5 not erupted tooth (given x-ray) 7 grown together or split tooth 9 atypical 11 slightly spaced out scissor bite 13 extra P1 </td> <td style="width: 50%;"> 2 extra tooth but for P1 6 undershot bite 8 overbite 10 atypically set tooth 12 missing 1 or 2 teeth 14 missing more than 2 teeth 16 irregular bite line </td> </tr> </table> NOTE: Plier bite to be marked into notes D Head <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> 1 wrinkles at rest 3 flat forehead 5 heavy head 7 light head 9 slightly open mouth corners 11 narrow head 13 weaker bottom jaw 15 forehead wrinkle 17 more prominent eye lines 19 small in comparison to body </td> <td style="width: 50%;"> 2 long nose (length of nose / length of head > 0,44) 4 short nose (length of nose / length of head < 0,36) 6 nose not straight 8 altered nose 10 less typical or type NO 12 opened mouth corners 14 atypical </td> </tr> </table> E Eyes <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> 1 light brown 3 dark brown 7 each different colour 9 teary eye 11 slightly bulging </td> <td style="width: 50%;"> 2 wrongly set 8 round 12 bulging 13 deep set 14 atypical </td> </tr> </table> F Ears <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> 1 high set 3 forward bending 5 low set 7 thick 9 atypical tip </td> <td style="width: 50%;"> 2 long 4 soft 8 folded inside 10 hanging sideways 14 atypical </td> </tr> </table>	1 slightly irregular bite line 3 distemper 5 not erupted tooth (given x-ray) 7 grown together or split tooth 9 atypical 11 slightly spaced out scissor bite 13 extra P1	2 extra tooth but for P1 6 undershot bite 8 overbite 10 atypically set tooth 12 missing 1 or 2 teeth 14 missing more than 2 teeth 16 irregular bite line	1 wrinkles at rest 3 flat forehead 5 heavy head 7 light head 9 slightly open mouth corners 11 narrow head 13 weaker bottom jaw 15 forehead wrinkle 17 more prominent eye lines 19 small in comparison to body	2 long nose (length of nose / length of head > 0,44) 4 short nose (length of nose / length of head < 0,36) 6 nose not straight 8 altered nose 10 less typical or type NO 12 opened mouth corners 14 atypical	1 light brown 3 dark brown 7 each different colour 9 teary eye 11 slightly bulging	2 wrongly set 8 round 12 bulging 13 deep set 14 atypical	1 high set 3 forward bending 5 low set 7 thick 9 atypical tip	2 long 4 soft 8 folded inside 10 hanging sideways 14 atypical	G Neck 1 arched 3 high situated 5 low situated 7 short 4 loose skin 14 lobe/dewlap H Body <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> 1 nondescript withers 3 slightly slack back 5 light showing of carp back 7 long stern 9 sloped back 11 reversed back 13 long ribs 15 slightly arched lower back 17 loose back during movement 21 slightly long (Xf>112≤116) </td> <td style="width: 50%;"> 2 wide thorax 4 pronounced forechest 6 deep thorax 10 loose belly 12 tilted stern 14 atypical 16 too short (≤100) 18 too long (>116) 19 slightly short (Xf>100<104) </td> </tr> </table> I Front legs <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> 1 steeper shoulder blade 3 converging stance 5 wrong angled 7 soft metacarpal 11 loosely arched toes 13 toes not arched 15 open toes 17 round paw 19 small paw 23 weaker legs </td> <td style="width: 50%;"> 2 wide stand 4 elbows bent outwards 6 atypical paw 8 short metacarpal 10 short forearm 12 atypical stand 14 atypical 16 too short (Xv < 50) 21 feet pointing inwards </td> </tr> </table> J Back legs <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"> 1 concurrent hocks 5 slightly over angled 7 insufficient angling 11 long shin 13 concurrent stance 15 over angulated 17 inwards pointing feet 19 wide stand </td> <td style="width: 50%;"> 2 open stance 4 atypical paw 6 short thigh 8 short shin 10 short instep 12 wrong stand 14 atypical </td> </tr> </table>	1 nondescript withers 3 slightly slack back 5 light showing of carp back 7 long stern 9 sloped back 11 reversed back 13 long ribs 15 slightly arched lower back 17 loose back during movement 21 slightly long (Xf>112≤116)	2 wide thorax 4 pronounced forechest 6 deep thorax 10 loose belly 12 tilted stern 14 atypical 16 too short (≤100) 18 too long (>116) 19 slightly short (Xf>100<104)	1 steeper shoulder blade 3 converging stance 5 wrong angled 7 soft metacarpal 11 loosely arched toes 13 toes not arched 15 open toes 17 round paw 19 small paw 23 weaker legs	2 wide stand 4 elbows bent outwards 6 atypical paw 8 short metacarpal 10 short forearm 12 atypical stand 14 atypical 16 too short (Xv < 50) 21 feet pointing inwards	1 concurrent hocks 5 slightly over angled 7 insufficient angling 11 long shin 13 concurrent stance 15 over angulated 17 inwards pointing feet 19 wide stand	2 open stance 4 atypical paw 6 short thigh 8 short shin 10 short instep 12 wrong stand 14 atypical
1 slightly irregular bite line 3 distemper 5 not erupted tooth (given x-ray) 7 grown together or split tooth 9 atypical 11 slightly spaced out scissor bite 13 extra P1	2 extra tooth but for P1 6 undershot bite 8 overbite 10 atypically set tooth 12 missing 1 or 2 teeth 14 missing more than 2 teeth 16 irregular bite line														
1 wrinkles at rest 3 flat forehead 5 heavy head 7 light head 9 slightly open mouth corners 11 narrow head 13 weaker bottom jaw 15 forehead wrinkle 17 more prominent eye lines 19 small in comparison to body	2 long nose (length of nose / length of head > 0,44) 4 short nose (length of nose / length of head < 0,36) 6 nose not straight 8 altered nose 10 less typical or type NO 12 opened mouth corners 14 atypical														
1 light brown 3 dark brown 7 each different colour 9 teary eye 11 slightly bulging	2 wrongly set 8 round 12 bulging 13 deep set 14 atypical														
1 high set 3 forward bending 5 low set 7 thick 9 atypical tip	2 long 4 soft 8 folded inside 10 hanging sideways 14 atypical														
1 nondescript withers 3 slightly slack back 5 light showing of carp back 7 long stern 9 sloped back 11 reversed back 13 long ribs 15 slightly arched lower back 17 loose back during movement 21 slightly long (Xf>112≤116)	2 wide thorax 4 pronounced forechest 6 deep thorax 10 loose belly 12 tilted stern 14 atypical 16 too short (≤100) 18 too long (>116) 19 slightly short (Xf>100<104)														
1 steeper shoulder blade 3 converging stance 5 wrong angled 7 soft metacarpal 11 loosely arched toes 13 toes not arched 15 open toes 17 round paw 19 small paw 23 weaker legs	2 wide stand 4 elbows bent outwards 6 atypical paw 8 short metacarpal 10 short forearm 12 atypical stand 14 atypical 16 too short (Xv < 50) 21 feet pointing inwards														
1 concurrent hocks 5 slightly over angled 7 insufficient angling 11 long shin 13 concurrent stance 15 over angulated 17 inwards pointing feet 19 wide stand	2 open stance 4 atypical paw 6 short thigh 8 short shin 10 short instep 12 wrong stand 14 atypical														

Czechoslovakian Vlcak Club UK Bonitation Card for Czechoslovakian Vlcaks																																							
Place: Oxford UK		Date: 22nd June 2019																																					
K Tail 1 long 3 low set 5 wrongly carried 7 broken tip during movement 9 curled up or bend to the side during movement 6 fused vertebrae 6 tip break 2 carried to side during movement or tip bend to side, up or down 4 held partly over the back, the tip of tail is not the highest point on tail 10 carried over the back, the tip is nearly touching or touching the back 12 deformed 14 atypical		Q Nature - when measuring during bonitation m very timid with no reaction n timid with flight reaction o very timid and irritable p unsure, a bit timid or a bit irritable q friendly, submissive r friendly, calm or playful s calm, slightly dominant t dominant but manageable u very dominant and hard to manage v very irritable																																					
L Coat 1 hairless belly 3 hairless inside of ear 5 hairless testicles 7 lightly curled in places 9 open coat 11 curled in places 2 short without undercoat 4 long without undercoat 6 soft 8 open or curly 14 atypical		R Type 1 dry 3 soft 2 heavy 4 lymphatic																																					
M Colour 1 light drawing 3 dark grey 7 weaker lip pigmentation 5 non prominent mask 9 1-2 white claw(s) 2 missing mask 4 2 or more white claws 6 less pigmentation 14 atypical		T Face mask 1 less pronounced 2 insufficient																																					
N Movement 1 bound step of pelvic limbs 3 short step 5 sinuous movement 7 paddling like front limbs 9 very narrow movement of chest limbs 11 very narrow movement of pelvic limbs 12 cumbrous 13 not harmonic 2 wide step - front legs 4 wide step - back legs 6 slightly loose ligaments 8 moves to the side 10 slightly cumbrous 14 atypical 15 front and back legs don't move synchronically (when looking from behind they are not in cover) 16 loose ligaments		P Match to standard 14 not satisfactory																																					
O Nature - Reaction to attack during bonitation a very timid with flight reaction b timid with flight reaction c untrusting d untrusting but defending e reactive, aggressive f balanced with active protection reaction, excellent g balanced, less courageous, excellent h balanced, good natured, excellent i calm, submissive j calm, dominant k calm with no reaction		S Nature - reaction to gun shot 1 silent observation 3 aggressive 2 flight reaction																																					
Body measurements <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Height at withers</td> <td style="width: 10%; text-align: center;">_____</td> <td style="width: 40%;">Length of thigh</td> <td style="width: 10%; text-align: center;">_____</td> </tr> <tr> <td>Slant length of body</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Length of shin</td> <td style="text-align: center;">_____</td> </tr> <tr> <td>Width of head</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Length of instep</td> <td style="text-align: center;">_____</td> </tr> <tr> <td>Depth of thorax</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Length of head</td> <td style="text-align: center;">_____</td> </tr> <tr> <td>Width of thorax</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Length of muzzle</td> <td style="text-align: center;">_____</td> </tr> <tr> <td>Circumference of thorax</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Length of ear</td> <td style="text-align: center;">_____</td> </tr> <tr> <td>Length of front leg to elbow</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Height index</td> <td style="text-align: center;">_____</td> </tr> <tr> <td>Length of metacarpal</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td>Format index</td> <td style="text-align: center;">_____</td> </tr> <tr> <td>Circumference of metacarpal</td> <td style="text-align: center;">_____</td> <td></td> <td style="text-align: center;">_____</td> </tr> </table>		Height at withers	_____	Length of thigh	_____	Slant length of body	_____	Length of shin	_____	Width of head	_____	Length of instep	_____	Depth of thorax	_____	Length of head	_____	Width of thorax	_____	Length of muzzle	_____	Circumference of thorax	_____	Length of ear	_____	Length of front leg to elbow	_____	Height index	_____	Length of metacarpal	_____	Format index	_____	Circumference of metacarpal	_____		_____	Conditions during bonitation: 	
Height at withers	_____	Length of thigh	_____																																				
Slant length of body	_____	Length of shin	_____																																				
Width of head	_____	Length of instep	_____																																				
Depth of thorax	_____	Length of head	_____																																				
Width of thorax	_____	Length of muzzle	_____																																				
Circumference of thorax	_____	Length of ear	_____																																				
Length of front leg to elbow	_____	Height index	_____																																				
Length of metacarpal	_____	Format index	_____																																				
Circumference of metacarpal	_____		_____																																				
Notes: 		Code for country of bonitation (UK) United Kingdom Bonitation code: 																																					
Bonitation judges: Mr Peter Krotkovsky Mrs Lenka Dragonari Mrs Marcela Watts																																							

Lähde: Peter Krotkovsky / Translated by Jason & Marcela Watts in Czechoslovakian Vlcak Club UK

Työryhmä: Kim Bäckman, Suski Turkkila, Titta Mahonen ja Toni Miettinen

